

**UCHWAŁA NR LXVII/362/23
RADY GMINY PĄTNÓW**

z dnia 18 września 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28), Rada Gminy Pątnów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pątnów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Pątnów

Grzegorz Pietrzyński

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LXVII/362/23
Rady Gminy Pątnów
z dnia 18 września 2023 r.

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY PĄTNÓW
NA LATA 2023-2032**

OPRACOWANIE:

Urząd Gminy Pątnów

Szczególne podziękowania kierujemy również dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
2.	Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	7
3.	Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	10
3.1.	Wprowadzenie.....	10
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna.....	10
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru	14
3.3.1.	Sfera społeczna.....	14
3.3.2.	Sfera gospodarcza	20
3.3.3.	Sfera środowiskowa	22
3.3.4.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	26
3.3.5.	Sfera techniczna	29
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	33
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	36
4.	Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	38
5.	Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	39
6.	Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie kraju, województwa i gminy.....	41
7.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	49
7.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	49
7.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	62
8.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
8.1.	Kompleksowość programu	65
8.2.	Koncentracja programu	65
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
8.3.1.	Komplementarność problemowa.....	66
8.3.2.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	68
8.3.3.	Komplementarność międzyokresowa	69
8.3.4.	Komplementarność źródeł finansowania.....	71
8.3.5.	Komplementarność przestrzenna	72
9.	Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji	72
10.	Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji.....	76

10.1.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	76
10.2.	Koszty zarządzania	77
10.3.	Ramowy harmonogram realizacji programu	78
11.	Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji.....	79
12.	System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	83
12.1.	Monitoring programu	83
12.2.	Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych.....	83
12.3.	System wprowadzania modyfikacji do programu.....	84
13.	Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego	85
14.	Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji.....	86
15.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	86
16.	Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	86
16.1.	Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	86
16.2.	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.....	87
Załączniki		88
16.3.	Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	88
16.4.	Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.....	89
16.5.	Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna.....	90

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **REWITALIZACJA** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LI/279/22 Rady Gminy Pątnów z dnia 19 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2022 r., poz. 5467). Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Gminie Pątnów nie były prowadzone w sposób kompleksowy i spójny. Często dotyczyły one różnych części Gminy, co nie pozwalało na skoncentrowanie się na obszarze, który wymagał największego wsparcia, a także rozwiązywały problemy tylko w jednej płaszczyźnie skupiając się na „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, dlatego nie można było ich uznać za rewitalizację w pełnym tego słowa znaczeniu. Do tej pory na terenie Gminy nie obowiązywał Lokalny Program Rewitalizacji bądź Gminny Program Rewitalizacji.

Ze względu na brak kompleksowo wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji, konieczne było opracowanie niezbędnych analiz na terenie Gminy Pątnów. W 2022 roku zdecydowano się na przeprowadzenie diagnozy, na podstawie której

zidentyfikowano obszar charakteryzujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, dla którego podjęto się przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Utwierdzeniem w podjętej decyzji jest potencjał w społeczności lokalnej – organizacjach pozarządowych i grupach seniorów, którzy stwarzają płaszczyznę do budowania więzi międzyludzkich, zachęcając tym samym innych do angażowania się w lokalne działania. Osoby te stanowią impuls do rozwoju obszaru objętego kryzysem, co pozwala stwierdzić, że skuteczność prowadzonych działań rewitalizacyjnych będzie większa.

W celu ułatwienia korzystania z niemniejszego dokumentu oraz traktowania go jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu oraz objaśnienie skrótów używanych w niniejszym dokumencie:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej oraz podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zawiera szczegółowy opis procedury, która prowadzi do uchwalenia w gminie Gminnego Programu Rewitalizacji.

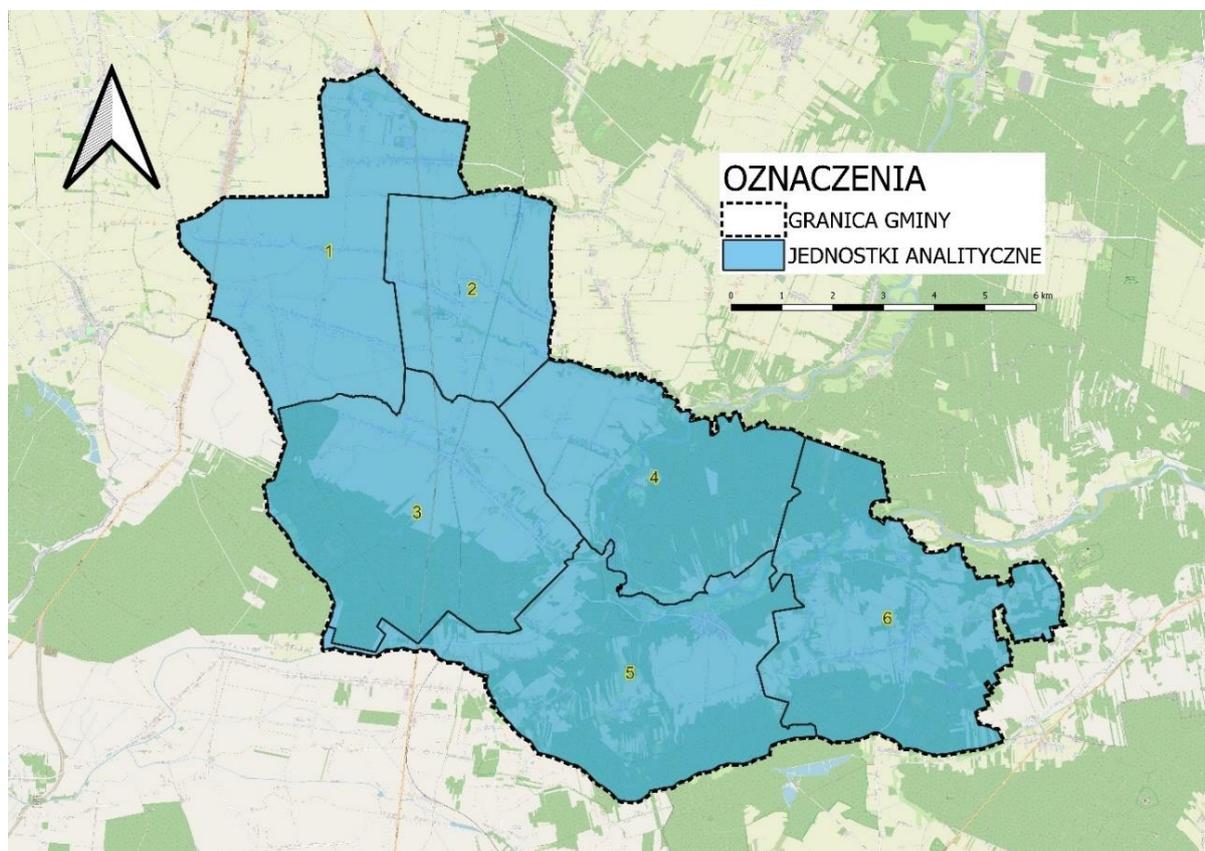
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Gmina Pątnów jest gminą wiejską, położoną w województwie łódzkim, w południowej części powiatu wieluńskiego. Zlokalizowana jest na granicy trzech województw: łódzkiego, opolskiego i śląskiego. Według danych GUS Gmina Pątnów w roku 2020 liczyła 6 512 mieszkańców, a całkowita powierzchnia Gminy wynosi 114 km². Tym samym gęstość ludności zamieszkującej Gminę wynosi 57 os./km². Sieć osadniczą Gminy tworzy 18 miejscowości skupionych w 12 sołectwach.

Za podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie Pątnów obszaru rewitalizacji odpowiada uchwała Nr LI/279/22 Rady Gminy Pątnów z dnia 19 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2022 r., poz. 5467).

Zgodnie z metodyką prac jaka została przyjęta w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału Gminy Pątnów na niepodzielne jednostki analityczne. Granice jednostek analitycznych wyznaczono głównie na podstawie granic administracyjnych miejscowości, sołectw, granic obrębów ewidencyjnych, działek ewidencyjnych, a także na podstawie obszarów zabudowy, użytków gruntowych i konturów klasyfikacyjnych, struktury użytkowania gruntów oraz funkcji terenów. Na skutek tego uzyskano na obszarze Gminy 6 jednostek analitycznych, jednolitych pod względem funkcjonalno-przestrzennym.

Rycina 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pątnów

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pątnów.

Podział ten podyktowany został również spełnieniem art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, iż obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

W następnym kroku zebrano i obliczono dla wyznaczonych jednostek analitycznych wskaźniki opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Na podstawie tych wskaźników wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej z omawianych sfer.

Tabela 1. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
1	0,299	0,727	0,343	0,448	0,447
2	0,130	0,124	0,832	0,704	0,447
3	0,203	0,024	0,210	0,279	-2,236
4	-0,138	-0,976	0,546	-0,894	0,447
5	-0,296	-0,438	-1,728	-0,241	0,447
6	-0,197	0,540	-0,202	-0,294	0,447
Średnia	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pątnów.

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0, oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

W tabeli poniżej przedstawiono jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Były to jednostki analityczne: **4, 5** oraz **6**.

Tabela 2. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pątnów

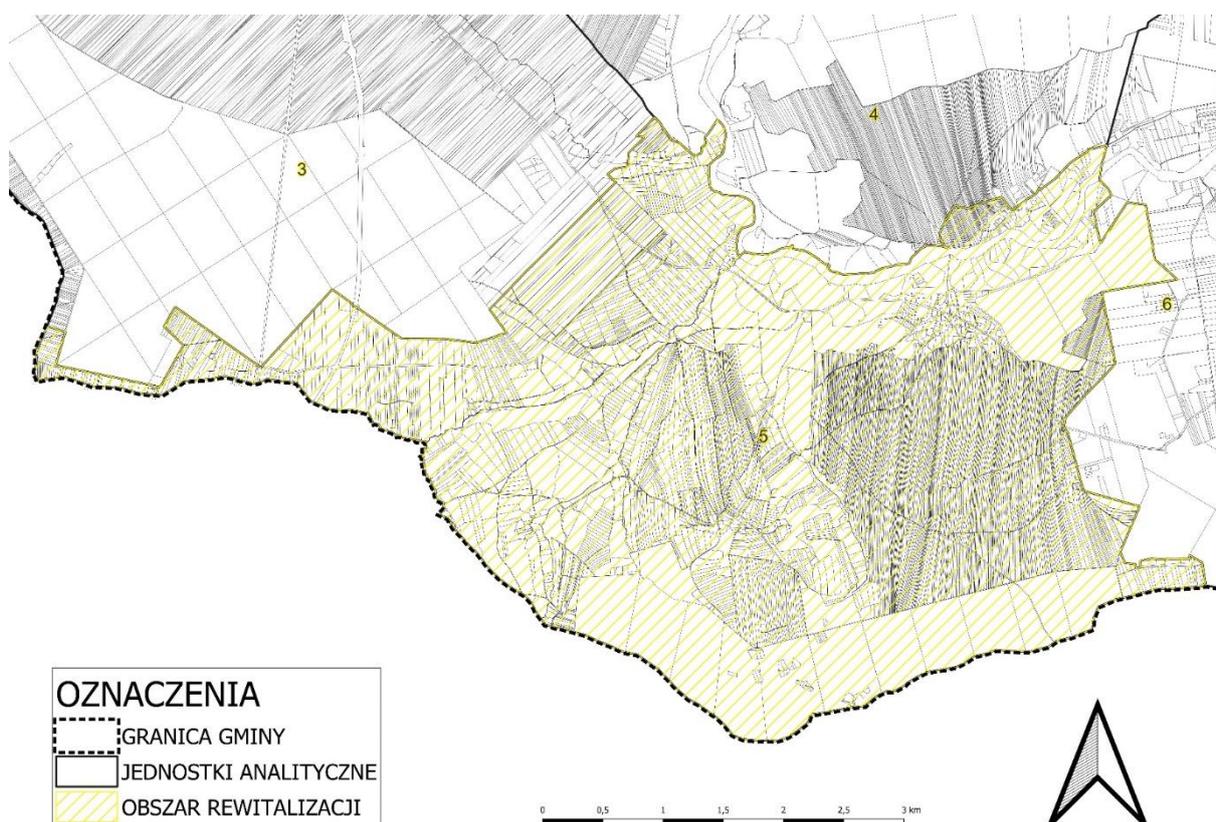
Jednostka analityczna	Wskaźnik syntetyczny zjawisk w sferze społecznej	Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej	Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej
5	-0,296	-	-	-	+
6	-0,197	+	-	-	+
4	-0,138	-	+	-	+

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pątnów.

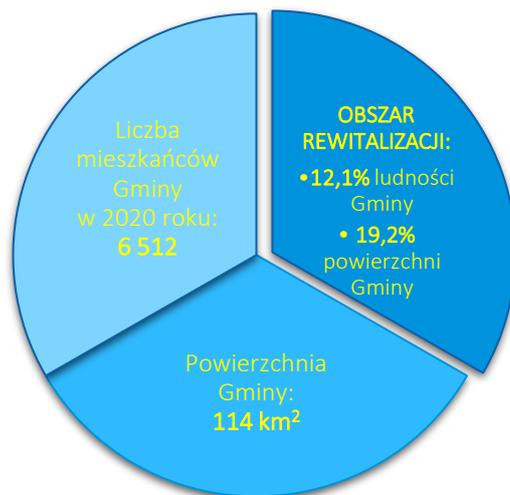
W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego obejmującego 53% powierzchni całej Gminy oraz 33,5% ludności. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Z tego względu jako obszar rewitalizacji w Gminie Pątnów wyznaczono **Jednostkę analityczną nr 5**, obejmującą południową część Gminy. W jej granicach znajdują się następujące miejscowości: Grabowa, Kałuże, Kluski oraz Załęczce Wielkie. Jednostka ta charakteryzowała się największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także współwystępowaniem zjawisk kryzysowych w 3 innych sferach tj. gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Rycina 2. Podglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pątnów

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pątnów.

Położenie obszaru nr 5 w peryferyjnej części Gminy determinuje wybór jednostki należącej do obszaru rewitalizacji. Wymieniona jednostka posiada duży potencjał terenów zielonych i rolnych, co wiąże się z możliwością wzrostu przedsiębiorczości. Dodatkowo obszar wzbogaca położenie w obrębie obszarów ochrony środowiska, tj.: Parku Krajobrazowego, Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 oraz użytków ekologicznych. Istnieje możliwość uzupełnienia terenów zainwestowanych o funkcje usługowe, co tworzy okazję do rozwoju miejscowości. Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 19,2% (22,01 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwany przez 12,1% (793 osoby) mieszkańców całej Gminy.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy obszaru rewitalizacji przyjętego w uchwale Nr LI/279/22 Rady Gminy Pątnów z dnia 19 września 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów, który wyznaczony został na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pątnów oraz konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Celem diagnozy szczegółowej jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym włączenie interesariuszy rewitalizacji już na etapie diagnozowania.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

Obszar rewitalizacji, który wyznaczono na terenie Gminy Pątnów, obejmuje południowy obszar Gminy, na który składają się miejscowości: Grabowa, Kałuże, Kluski oraz Załęczce

Wielkie. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pątnów (Uchwała XXXIX/265/18 Rady Gminy Pątnów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów) na terenie objętym rewitalizacją wyznacza się następujące kierunki zagospodarowania:

- 1) Tereny zabudowy mieszkaniowej:
MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
RM/MN – tereny zabudowy zagrodowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
ML – tereny zabudowy rekreacji indywidualnej (letniskowej),
- 2) Tereny zabudowy usługowej:
U – tereny usług (w tym usługi publiczne: służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, w tym z programem sportu i rekreacji, kultura i administracja),
UT – tereny usług turystyki, sportu i rekreacji,
- 3) Tereny aktywności gospodarczej:
P-U – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej,
- 4) Tereny komunikacji:
KK – tereny komunikacji kolejowej,
- 5) Tereny zieleni oraz wód:
ZC – cmentarze,
ZL – lasy,
ZLd – dolesienia,
WS – wody śródlądowe,
- 6) Tereny użytkowane rolniczo:
RŁ – łąki, pastwiska,
R – grunty orne.

Największą jednostką osadniczą na obszarze rewitalizacji jest zlokalizowana w północno-wschodniej części miejscowość Załęcze Wielkie. Na koniec 2020 roku mieszkały w niej 384 osoby. Ponadto zabudowa zlokalizowana jest w skupiskach na terenach miejscowości Kluski (zamieszkiwane przez 87 osób) i Kałuże (244 osoby). Z kolei na obszarze miejscowości Grabowa, której populacja wynosi 78 osób zabudowa występuje w formie rozproszonej.

Układ komunikacyjny oparty jest o dwie drogi powiatowe, jedną przebiegającą równoleżnikowo przez północną część obszaru i przecinającą miejscowość Załęcze Wielkie oraz drugą położoną w północno-zachodniej części obszaru, która przebiega przez miejscowość Kałuże. Układ komunikacyjny uzupełniają drogi gminne, częściowo nieutwardzone, łączące pozostałe miejscowości tj. Kluski oraz Grabowa. Przez zachodnią część obszaru rewitalizacji przebiega linia kolejowa nr 181. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się poza obszarem rewitalizacji.

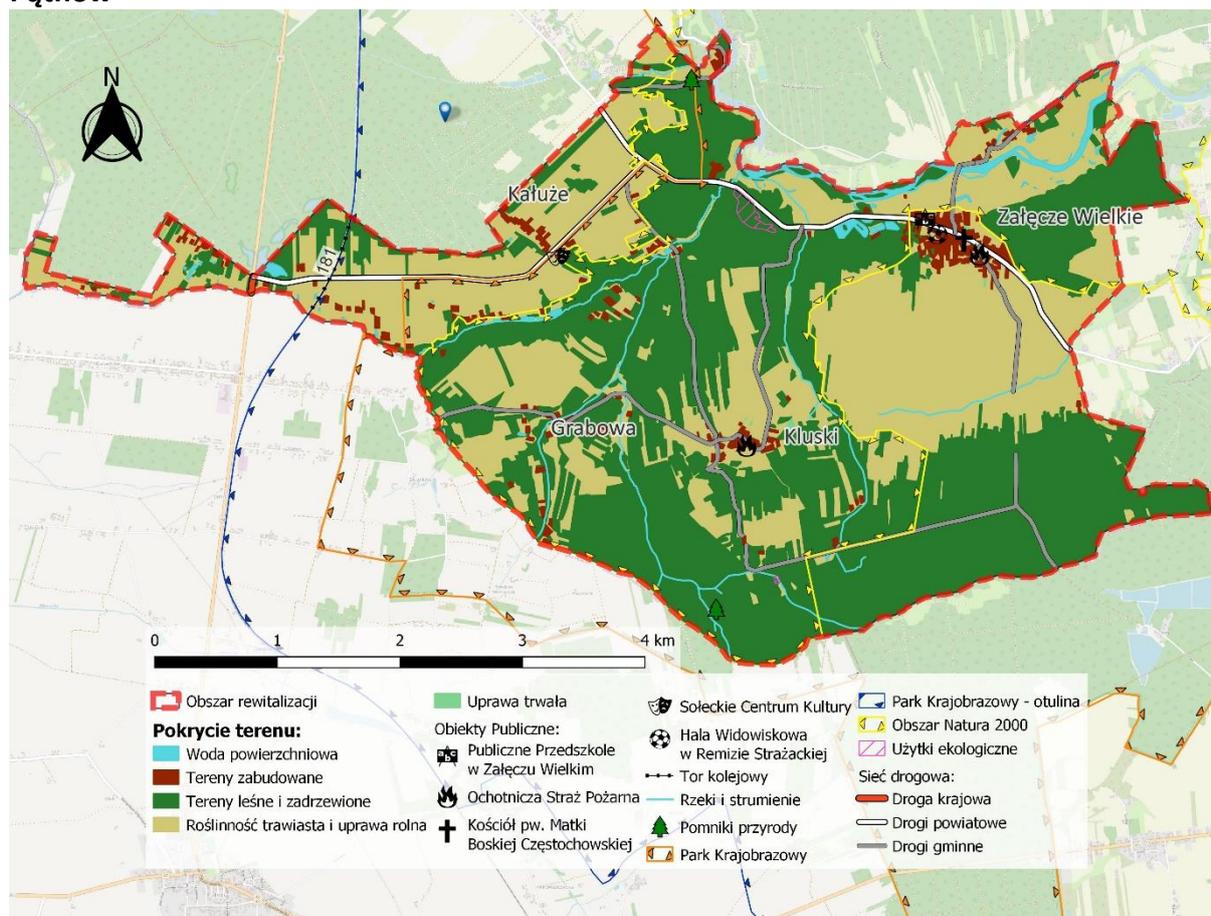
Na obszarze rewitalizacji znajdują się część instytucji i obiektów publicznych, dostępnych dla mieszkańców z terenu objętego rewitalizacją, a także całej Gminy, tj.:

- Publiczne Przedszkole w Załęczu Wielkim,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Załęczu Wielkim,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kluskach,
- Sołeckie Centrum Kultury w Kałużach,
- Hala Widowiskowa w Remizie Strażackiej w Załęczu Wielkim,
- Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Załęczu Wielkim.

Największy udział w strukturze przestrzennej stanowią tereny leśne i zadrzewione występujące w południowej, środkowej oraz północnej części obszaru. Znaczący udział ma roślinność trawiasta i uprawa rolna zlokalizowane głównie we wschodniej i zachodniej części.

Rycina 3. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Część gminy Pątnów położona jest na obszarze zagrożenia powodzią. Wzdłuż północnej granicy obszaru rewitalizacji przebiega rzeka Warta, wokół której położone są obszary, na których możliwe jest wystąpienie powodzi. Tego typu naturalne zagrożenia wynikają z ukształtowania terenu oraz położenia w zasięgu cieków wodnych – w tym przypadku Warty.

Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego obszar rewitalizacji położony jest:

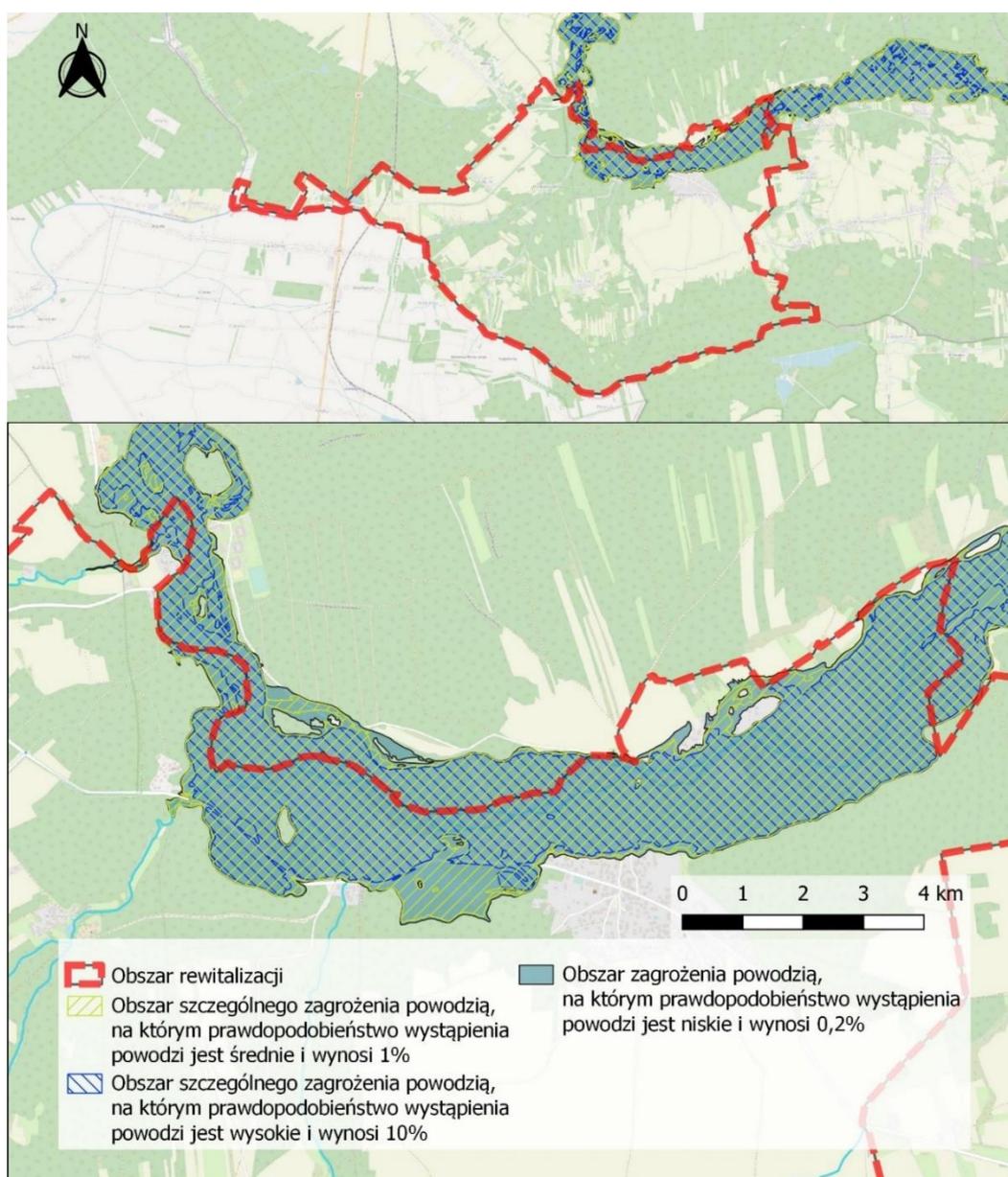
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt. 34) lit. c) Prawa Wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że teren objęty rewitalizacją znajduje się częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat), a także poza obszarem, narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Rycina 4. Obszary zagrożenia powodzią obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne.

Prawie cały obszar rewitalizacji (z wyjątkiem północno-zachodniego oraz zachodniego krańca) położony jest w granicach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, powołanego w celu ochrony krajobrazu jurajskiego Wyżyny Wieluńskiej. Znaczna część obszaru rewitalizacji również jest objęta ochroną jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 - Załęczański Łuk Warty. Obejmuje swoim zasięgiem dolinę Warty oraz tereny leśne w północnej, środkowej oraz środkowo-południowej części terenu rewitalizacji. W obszarze rewitalizacji powołane są również dwa użytki ekologiczne. Jeden o powierzchni 4,18 ha i drugi znacznie mniejszy (0,27 ha), oba zlokalizowane są w obrębie ewidencyjnym Załęcze Wielkie. Użytki te obejmują swoim zasięgiem tereny bagienne. Wśród form ochrony przyrody występujących na terenie rewitalizacji występują również dwa pomniki przyrody.

Należy zaznaczyć, że na obszarze rewitalizacji występują strefy ochronne „B” konserwatorskiej ochrony układu rozplanowania, które obejmują historyczne układy rozplanowania o istniejących wartościach kulturowych wsi Załęcze Wielkie oraz Kluski. Poza historycznymi układami rozplanowania wsi, na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są trzy obiekty chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z dnia Dz.U. 2022 poz. 840). Szczegółowy wykaz ww. obiektów z ich lokalizacją przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 3. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	nr	Nazwa obiektu	Datowanie	Obiekty wpisane do rejestru zabytków
1	Kałuże	14	Dom	1920 r.	Nie
2	Kałuże	20	Dom	Lata 20-te XX w.	Nie
3	Załęcze Wielkie	12	Dom	1946 r.	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pątnów na lata 2022-2025.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Obszar rewitalizacji w Gminie Pątnów charakteryzuje się znaczną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Zjawiska te zdiagnozowano na podstawie przeprowadzonej dla sfery społecznej analizy wskaźnikowej. Wśród negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w sferze społecznej podczas analizy wskaźnikowej służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, zidentyfikowano na obszarze rewitalizacji występowanie następujących problemów: **bezrobocie, ubóstwo i niski kapitał ludzki**. Przyczyny degradacji sfery społecznej oraz skala poszczególnych zjawisk są różne. Zestawienie wartości zbadanych wskaźników dla obszaru rewitalizacji, a także uśredniona wartość wskaźnika dla całej Gminy Pątnów, przedstawiona została w tabeli na następnej stronie.

Tabela 4. Analiza wskaźników w sferze społecznej

Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,14	2,06
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	76,5%	51,8%
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	1,6%	1,1%
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	29,4%	21,0%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	0,6%	0,4%
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	0,110	0,063
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	4,3%	2,4%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	39,1%	37,2%
Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	40,00	22,81
Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	5,04	6,60
Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,50	0,53
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	0,4%	0,5%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	0,9%	0,9%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	8,0%	15,4%
Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	97,7%	98,4%
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	49,55	48,28

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,50	0,28
Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,38	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pątnów, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pątnowie, Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu, Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu na obszarze rewitalizacji na koniec 2020 roku mieszkało 17 mieszkańców będących zarejestrowanymi osobami bezrobotnymi. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, odznacza się większą wartością na obszarze rewitalizacji niż w całej Gminie. Co więcej, na terenie jednostki nr 5 stwierdzono 76,5% udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych oraz 1,6% udział bezrobotnych w stosunku do mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wartości wskaźników dla obszaru całej Gminy wyniosły odpowiednio 51,8% i 1,1%. Bezrobotni pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy, ze względu na brak stałych dochodów często doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia skutkujący brakiem możliwości zaspokajania określonych potrzeb, może prowadzić do problemów zdrowotnych, w tym psychicznych, a także do marginalizacji społecznej osób bezrobotnych. Często dochodzi do pojawiania się i nasilania zjawisk patologicznych, oddziałujących nie tylko na osobę bezrobotną, ale także na jej najbliższe otoczenie, w szczególności rodzinę.

Część osób bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji stanowią osoby posiadające wykształcenie podstawowe, nieposiadające zawodu czy wykształcenia wyższego. Stanowią oni 29,4% wszystkich bezrobotnych na obszarze rewitalizacji. Jest to znacznie większy problem w porównaniu do średniej wartości wskaźnika dla obszaru całej Gminy (21,0%). Nieposiadanie odpowiednich kwalifikacji jest niewątpliwie przeszkodą w znalezieniu zatrudnienia, jednak dużym problemem jest również brak chęci do podjęcia jakiejkolwiek pracy bądź pozyskiwanie dochodów z nielegalnych źródeł. Część osób bezrobotnych korzysta z pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców jest wyższy niż dla Gminy. Problem bezrobocia ma negatywne konsekwencje nie tylko dla osoby bezrobotnej, ale również tkanki społecznej, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tym problemem.

W granicach obszaru rewitalizacji w 2020 roku ogółem 87 osób korzystało z pomocy społecznej. Większy udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców był zauważalny na obszarze rewitalizacji niż w całej Gminie. Z kolei odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 4,3% i był prawie dwukrotnie wyższy niż średnia dla Gminy. Gorsza sytuacja materialna osób w ubóstwie wiąże się z niedostatecznym zapewnieniem potrzeb podstawowych jakim jest np. dostęp do żywności, co może wpływać na rozwój zwłaszcza w wieku dziecięcym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dofinansowuje posiłki dla uczniów w szkołach, a na obszarze rewitalizacji 18 uczniów korzystało z takiej pomocy w 2020 roku. Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem ubóstwa, często mierzą się z wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólną niezaradnością życiową. Ubóstwo, najczęściej powodowane długotrwałym pozostawaniem bez pracy, może prowadzić do zaniżania samooceny,

a w skrajnych przypadkach do depresji, popadania w nałogi i podejmowania zachowania niezgodnego z prawem i normami społecznymi (zachowania patologiczne). Ubóstwo i bezrobocie wpływają również na zapotrzebowanie na mieszkania socjalne. Gmina posiada niewielkie zasoby komunalne, a na obszarze rewitalizacji brakuje mieszkań socjalnych. W Załączniku Wielkim planowane jest powstanie mieszkań komunalnych, dla realizacji których Gmina posiada gotowy projekt budowlany. Utworzenie mieszkań umożliwi wsparcie dla osób w trudnej sytuacji życiowej.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wykazała również występowanie zjawiska przestępczości na terenie rewitalizacji. Pomimo tego, że wartość przyjętego wskaźnika liczby stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców była niższa niż średnia dla obszaru całej Gminy, nadal jednak pozostaje to zjawiskiem wpływającym negatywnie na obszar rewitalizacji w oczach jego mieszkańców. Drugim analizowanym wskaźnikiem była liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika kształtowała się w przybliżeniu do średniej gminnej. Zjawisko przestępczości spowodowane jest wieloma czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi, które determinują zachowania niezgodne z obowiązującymi i przyjętymi normami prawnymi. W stopniu szczególnym na rozwój przestępczości mają wpływ czynniki społeczne, m.in. bezrobocie czy ubóstwo, które kształtują tendencję do zachowania o charakterze przestępczym.

Rycina 5. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

W tym miejscu warto również wspomnieć o stwierdzonych na obszarze rewitalizacji aktach wandalizmu. Najczęściej są one spowodowane przez młodzież, która chce rozładować swoje

emocje bądź znajduje się pod wpływem substancji odurzających. Do dewastacji obiektów i przestrzeni publicznych dochodzi najczęściej na przystankach autobusowych, nieużytkowanych obiektach publicznych oraz na terenach rekreacyjnych. Przyczyn takich zjawisk należy dopatrywać się m.in.: w braku miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez młodzież, gdzie można rozładować emocje i stres w sposób akceptowalny społecznie, braku zorganizowanych zajęć dla tej grupy wiekowej, problemach rodzinnych, ale również w nieegzekwowaniu kar za niszczenie mienia publicznego, ze względu na trudność w ustaleniu sprawców danego zdarzenia.

Obszar rewitalizacji zamieszkują również osoby ze szczególnymi potrzebami, które są narażone na zjawisko wykluczenia społecznego. Są to przede wszystkim osoby z długotrwałą lub ciężką chorobą. Osobami ze szczególnymi potrzebami mogą być również inni mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby starsze, które często mają trudności z poruszaniem się czy realizacją codziennych czynności i aktywności. Osoby takie narażone są na marginalizację i wykluczenie społeczne, co dodatkowo potęguje niedostosowanie przestrzeni publicznych do ich potrzeb.

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie z pogranicza socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. W kontekście samorządu nie sposób mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Zarówno liczba ludności na obszarze rewitalizacji jak i obszarze całej Gminy maleje. Depopulacja obszaru rewitalizacji przebiega jednak szybciej niż w całej Gminie, o czym świadczy wartość wskaźnika dynamiki zmiany liczby mieszkańców.

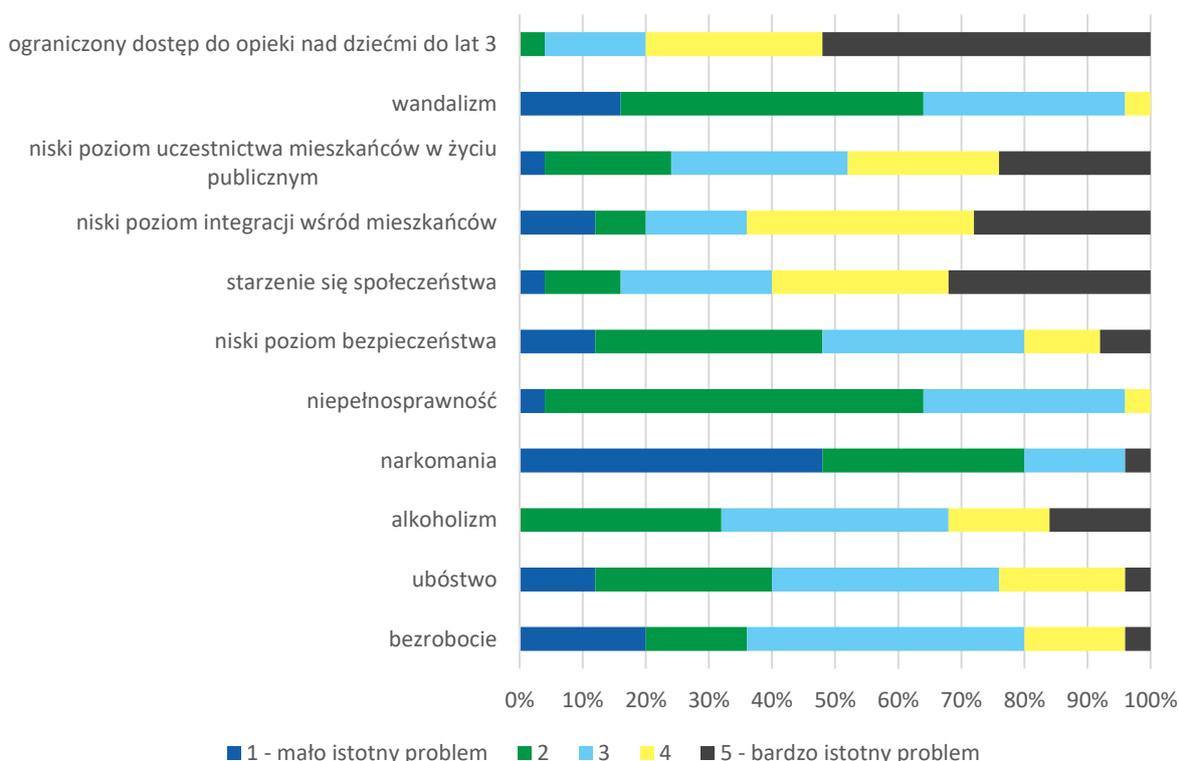
Pomimo uzyskania pozytywnych wartości statystycznych w zakresie aktywności społecznej oraz tego, że na obszarze rewitalizacji działają różne organizacje, to niestety ze względu na brak odpowiednio dostosowanego zaplecza, siedziby czy pomieszczenia, gdzie można zorganizować spotkanie, ich rozwój jest ograniczony. Taka sytuacja ogranicza nowych uczestników i zmniejsza angażowanie obecnych członków. Należy jednak zauważyć, że funkcjonujące na obszarze rewitalizacji stowarzyszenia odznaczają się dużym potencjałem, szczególnie ze względu na ich nakierowanie na różne grupy mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji aktywnie działają Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia. Organizacje te promują folklor ludowy, obyczaje, pieśni oraz potrawy regionalne. Organizują lub wspierają akcje, zbiórki charytatywne i uroczystości tematyczne.

Podczas warsztatów rewitalizacyjnych przeprowadzonych z mieszkańcami zidentyfikowano kilka znaczących problemów występujących na obszarze rewitalizacji. Wskazano na samotność i wykluczenie cyfrowe wśród osób starszych, co wynika ze starzenia się społeczeństwa, emigracji młodych osób czy braku miejsca do integracji (również integracji międzypokoleniowej). Brak opieki dla dzieci do lat trzech utrudnia kobietom po urodzeniu dziecka powrót na rynek pracy, tym samym powiększając zjawisko bezrobocia. Spostrzeżono, że wśród osób bezrobotnych znajdują się niemobilni, którzy mają utrudniony dostęp do ofert na rynku pracy poza najbliższą okolicą. Mieszkańcy podczas warsztatów wskazali również na

wykluczenie osób niepełnosprawnych. Jako przyczynę podając bariery architektoniczne, brak podjazdów czy chodników, a także niedostępność do rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych. Wskazano na brak aktywności wśród młodych mieszkańców, do czego przyczynia się brak oferty zajęć aktywizujących, edukacyjnych czy służących rozwojowi zainteresowań. Brak również infrastruktury sportowej, z której mogłyby korzystać dzieci i młodzież po zajęciach szkolnych, a także miejsc, gdzie mogliby się spotkać i wspólnie spędzić czas.

Potwierdzenie występowania problemów w sferze społecznej w granicach obszaru rewitalizacji stanowią wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę (w skali od 1 – najmniej istotne do 5 – najbardziej istotne) istotności problemów występujących zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wśród istotnych i bardzo istotnych problemów w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji, ankietowani wskazali ograniczony dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 (80%), niski poziom integracji wśród mieszkańców (64%), starzenie się społeczeństwa (60%), a także niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym (48%). Jako występujące problemy wskazano również bezrobocie, ubóstwo czy uzależnienie od alkoholu. Ocena istotności problemów społecznych zidentyfikowanych przez mieszkańców zaprezentowane są na poniższym wykresie.

Rycina 6. Natężenie istotności problemów w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

GLÓWNE PROBLEMY W SFERZE SPOŁECZNEJ WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI:

- WYSOKI UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH,
- WYSTĘPUJĄCE AKTY WANDALIZMU I NISZCZENIA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ,
- PROBLEMY UBÓSTWA I ALKOHOLIZMU WŚRÓD MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI,
- SPADEK LICZBY LUDNOŚCI I STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA,
- NIEDOSTATECZNA LICZBA MIEJSC INTEGRACJI I SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO,
- NISKI POZIOM AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW,
- NISKI POZIOM UCZESTNICTWA MIESZKAŃCÓW W ŻYCIU PUBLICZNYM,
- NIEDOSTOSOWANIE PRZESTRZENI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie problemów w sferze gospodarczej. Jednym z takich problemów jest bez wątpienia wysoki udział osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych w strukturze społeczeństwa, który to jako problem przenikający zarówno sferę społeczną jak i gospodarczą, został szerzej omówiony w poprzednim rozdziale. Drugi zidentyfikowany problem dotyczy aktywności gospodarczej, a konkretniej niskiej liczby działających podmiotów gospodarczych i niskiego poziomu rejestracji nowych podmiotów na analizowanym obszarze.

Obszar rewitalizacji skupia niewielką liczbę przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Pątnów. Na koniec 2020 roku w granicach obszaru rewitalizacji funkcjonowało 28 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (na terenie całej Gminy było 296 podmiotów). Dodatkowo, wspomniany obszar charakteryzuje się najniższą wartością wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców (3,53) wśród jednostek analitycznych wyznaczonych na terenie Gminy. W ciągu roku zarejestrowano na omawianym terenie tylko dwa nowe podmioty gospodarcze. Nie zanotowano zjawiska wyrejestrowania działalności gospodarczych.

Rycina 7. Przykłady form działalności usługowej na obszarze rewitalizacji (placówka handlowa oraz domki letniskowe)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

W granicach obszaru rewitalizacji nie występują duże zakłady pracy. W większości przeważają gospodarstwa rolne oraz jednoosobowe działalności gospodarcze. Ze względu na obecność prawie całego obszaru rewitalizacji w granicach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego nie ma zbyt wielu wolnych terenów pod duże inwestycje. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na terenach miejscowości Kałuże i Załęcze Wielkie wskazano tereny pod zabudowę usług turystyki, sportu i rekreacji. Ponadto Gmina oferuje zachęty dla przyciągania inwestycji czy wzrostu zatrudnienia w postaci dofinansowania do kształcenia pracowników młodocianych. Z terenu rewitalizacji wnioski o dofinansowanie składane są od lokalnych przedsiębiorców.

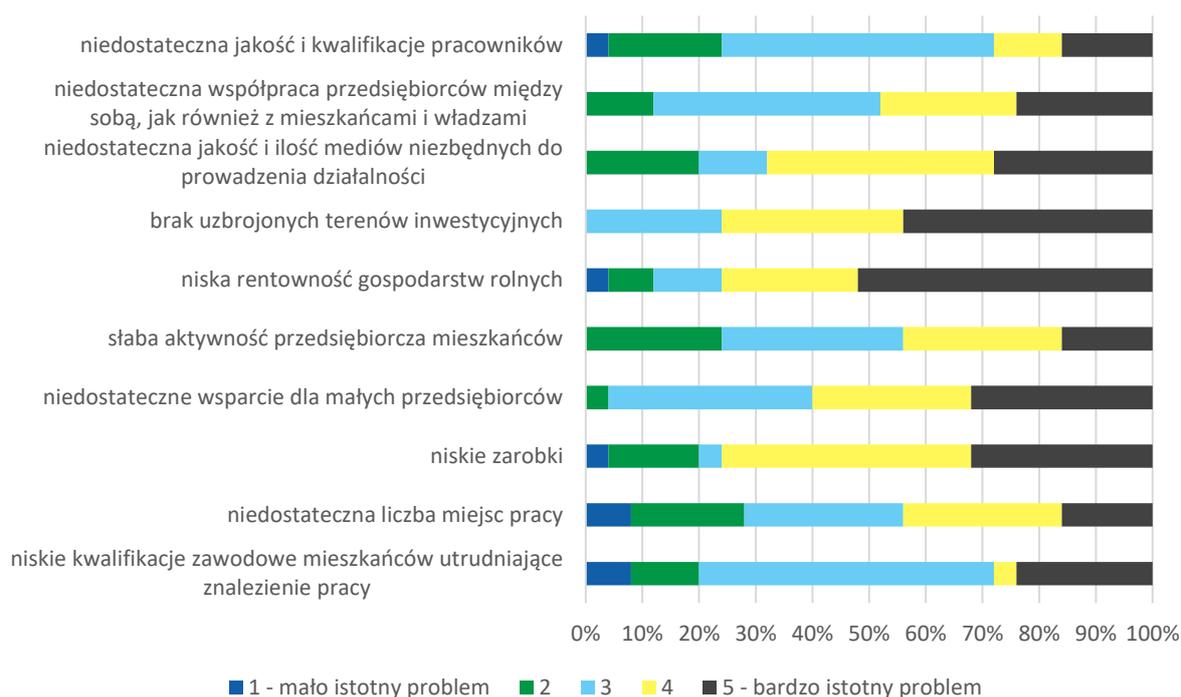
Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są gospodarstwa agroturystyczne i domy letniskowe, będące istotnym źródłem dochodów dla mieszkańców. Jednym z takich walorów jest rzeka Warta, na której turyści oraz mieszkańcy korzystają ze spływów kajakowych. Na obszarze rewitalizacji brakuje jednak możliwości swobodnego wodowania kajaków.

Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych wskazali na słabą infrastrukturę komunikacyjną. Brak jest utwardzonych dróg łączących miejscowości Kałuże, Grabowa i Kluski co przy jednoczesnym położeniu na pograniczu Gminy, a zarazem województwa łódzkiego przyczynia się do wykluczenia i marginalizacji tych terenów. Utrudnia to prowadzenie działalności gospodarczej na tych terenach.

Na niekorzystną sytuację gospodarczą całego obszaru rewitalizacji niewątpliwie wpłynęła także pandemia Covid-19, panująca od 2020 roku. W obecnych czasach największym zagrożeniem jest niestabilna sytuacja na rynku pracy oraz inflacja, która uderza głównie w małych i średnich przedsiębiorców. Coraz wyższe ceny prądu, gazu, ale także surowców, komponentów, żywności, paliwa, czynszu i składek na ZUS mocno obciążają prowadzone biznesy oraz zniechęcają do zakładania własnej działalności.

Ankietowani oceniający główne problemy w sferze gospodarczej występujące na obszarze rewitalizacji w skali od najmniej do najbardziej istotnych wskazali wśród istotnych i bardzo istotnych problemów w sferze gospodarczej na niską rentowność gospodarstw rolnych, brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych, a także na niskie zarobki. Mieszkańcy wskazali również na dość istotne problemy związane z niedostatecznym wsparciem dla małych przedsiębiorstw czy niedostateczną jakością i ilością mediów niezbędnych do prowadzenia działalności. Zauważalna jest potrzeba inwestycji oraz wsparcia i zachęt do rozwoju działalności, a także zakładania nowych podmiotów gospodarczych. Oceny poszczególnych problemów w sferze gospodarczej przedstawione zostały na wykresie na następnej stronie.

Rycina 8. Natężenie istotności problemów w sferze gospodarczej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE GOSPODARCZEJ WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI:

- BRAK TERENÓW INWESTYCYJNYCH,
- NISKIE ZAROBKI,
- NIEWYSTARCZAJĄCA LICZBA MIEJSC PRACY,
- NIEWYSTARCZAJĄCE WSPARCIE I BRAK PROMOCJI DLA MAŁYCH PRZEDSIĘBIORCÓW.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów wykazała występowania problemów w sferze środowiskowej. Badane było pokrycie budynków mieszkalnych oraz powierzchnia materiałów zawierających azbest. Faktem jest, że na obszarze rewitalizacji, występują pokrycia dachowe zawierające włókna azbestowe. Obszar ten zawiera stosunkowo więcej azbestu niż w innych częściach Gminy. Wskaźnik liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestocementowymi w ogólnej liczbie budynków wynosi na tym obszarze 17,8% i jest wyższy niż średnia dla Gminy (15,4%). Z kolei przeliczając liczbę tych budynków na mieszkańców otrzymujemy 6,18 budynków na 100 mieszkańców. Jest to najwyższy wynik ze wszystkich jednostek analitycznych z terenu Gminy. Również sama powierzchnia materiałów zawierających azbest jest stosunkowo wyższa. Zarówno w odniesieniu do liczby budynków jak i liczby mieszkańców otrzymano najwyższe wskaźniki ze wszystkich jednostek analitycznych. Powierzchnia

materiałów zawierających azbest na 100 budynków wynosi 93852,36 m², a w przeliczeniu na 100 mieszkańców – 32546,53 m².

Gmina Pątnów aktywnie działa na rzecz poprawy aktualnego stanu środowiska, m.in. poprzez wykonywanie działań programu „Odbiór i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pątnów”. Jest to powtarzający się corocznie program. Źródłem finansowania prac związanych z usuwaniem azbestu w 2023 roku jest dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi (do 90% kosztów netto realizacji zadania) oraz środki własne z budżetu Gminy Pątnów (pozostałe koszty realizacji zadania, w tym VAT).

Problemem w sferze środowiskowej zidentyfikowanym podczas wizji lokalnej i warsztatów rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji jest zaśmiecanie miejsc publicznych oraz niedostateczna ilość małej infrastruktury służącej do gromadzenia odpadów w miejscach publicznych. Mimo chęci gromadzenia odpadów nie zawsze jest to możliwe w sposób bezpieczny dla środowiska. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Pątnów prowadzona jest w systemie zbiórki selektywnej. Za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy odpowiada EKO-REGION sp. z o.o. z Bełchatowa. Analizując dane dotyczące gospodarowania odpadami, zauważa się coroczny wzrost masy wytwarzanych odpadów komunalnych. Jednocześnie zwiększa się udział odpadów segregowanych, co jest pozytywnym zjawiskiem. Niestety nadal zdarzają się osoby, które mimo możliwości prawidłowego segregowania odpadów, także w oparciu o ogólnodostępny PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych), decydują się na zaśmiecanie miejsc publicznych. Najczęściej odpady stanowią opakowania po jedzeniu czy napojach (głównie napojach alkoholowych).

Rycina 9. Niezagospodarowane odpady i mała architektura w złym stanie na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

Na obszarze rewitalizacji nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej jakości powietrza wchodzącej w sieć Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring jakości powietrza w województwie łódzkim prowadzony jest w oparciu o podział na dwie strefy: Aglomeracja Łódzka i strefa łódzka. Z uwagi na położenie Gminy Pątnów w strefie łódzkiej, a więc uśredniając jakość powietrza praktycznie w całym województwie poza największym miastem

i jego otoczeniem, nie można określić konkretnej jakości powietrza na obszarze rewitalizacji. Niemniej, według rocznej oceny jakości powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2021 roku, strefa łódzka została zakwalifikowana do stref klasy C dotyczących pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz bezno(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

Zgodnie z Programem ochrony środowiska dla Gminy Pątnów do roku 2024 najistotniejszym zagrożeniem dla jakości powietrza jest tzw. emisja niska, w głównej mierze dotycząca „standardowych” gospodarstw domowych. Niska emisja definiowana jest jako emisja pyłów i gazów do atmosfery z emiterów nieprzekraczających 40 m wysokości. Pyły i gazy powstają w wyniku spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych. Największa emisja pochodzi z indywidualnych źródeł grzewczych. Są to w większości stare, wysokoemisyjne kotły. Problem niskiej emisji potęgowany jest również przez transport.

Przyczyną niskiej emisji są złej jakości piece oraz opał. Większość budynków mieszkalnych wyposażonych w indywidualne paleniska jest opalane węglem o złych parametrach. Dodatkowo wykorzystywane są okresowo, szczególnie w okresie grzewczym, odpady przede wszystkim z tworzyw sztucznych. Wykorzystanie złej jakości opału może być spowodowane brakiem świadomości środowiskowej mieszkańców, jednak najczęściej jest to spowodowane czynnikami ekonomicznymi. Osoba, której nie stać na zaspokojenie podstawowych potrzeb, oszczędza na tym, co jest możliwe, m.in. właśnie na jakościowym opale.

Również mieszkańcy podczas warsztatów rewitalizacyjnych zgłaszali problem dużego zanieczyszczenia powietrza, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym, nasilający się w bezwietrzną pogodę, co jest uciążliwe zwłaszcza dla mieszkańców Załęczna Wielkiego, ze względu na położenie miejscowości w zagłębieniu terenu.

Gmina Pątnów współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach Programu Czyste Powietrze. Na terenie Gminy uruchomiony został punkt konsultacyjno-informacyjny dla mieszkańców, gdzie można uzyskać informację i pomoc w zakresie działania programu. W ramach programu istnieje możliwość otrzymania dofinansowania na wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, a także wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków.

Potencjalna poprawa jakości powietrza w długofalowej perspektywie może się także wiązać ze wzrostem energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych, w tym z paneli fotowoltaicznych. W ramach realizacji programu „Odnawialne źródła energii w Gminie Pątnów” możliwy jest montaż instalacji OZE (fotowoltaika, panele solarne, kotły na pellet). Źródłem finansowania programu jest dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Istotnym problemem występującym na obszarze rewitalizacji jest brak sieci kanalizacji sanitarnej. Ścieki na terenie całej Gminy gromadzone są przede wszystkim w zbiornikach bezodpływowych. Na obszarze rewitalizacji problem szczególnie stanowią gospodarstwa domowe zlokalizowane w miejscowości w Załęcznu Wielkim, ze względu na lokalizację w pobliżu rzeki Warty oraz ujęcia wody. Negatywnym zjawiskiem jest również

zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych poprzez wywóz szamb. Ścieki są okresowo wywożone do oczyszczalni ścieków lub zagospodarowywane na terenach rolniczych należących do danego właściciela. W wyniku czego występuje ryzyko braku wody zdatnej do picia z wodociągów na terenie obszaru rewitalizacji, wskutek skażenia wód gruntowych. Postuluje się budowę kanalizacji sanitarnej w Załączu Wielkim. Z kolei, aby uporządkować gospodarkę ściekową w miejscach, gdzie nie istnieją przesłanki do budowy sieci kanalizacyjnej (rozproszona zabudowa miejscowości Kałuże, Kluski i Grabowa), należy zachęcać mieszkańców do zakładania przydomowych oczyszczalni ścieków, jednak również w tym zakresie często na przeszkodzie stają niewystarczające środki finansowe.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy Gminy Pątnów, w tym mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazali, że wśród problemów środowiskowych występujących w granicach obszaru rewitalizacji istotne i bardzo istotne są: niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zanieczyszczenie powietrza przez nieefektywne i stare systemy grzewcze, niedostateczna ilość kontenerów na odpady czy zanieczyszczone ciekłe wodne. Ocenę istotności poszczególnych aspektów w sferze środowiskowej według ankietowanych przedstawia poniższy wykres.

Rycina 10. Natężenie istotności problemów w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Z punktu widzenia potencjalnej lokalizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, należy zwrócić uwagę na występowanie w Gminie Pątnów oraz w granicach obszaru rewitalizacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary szczególnie zagrożone powodzią to takie tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% bądź wysokie i wynosi 10%. Swoim zasięgiem sięgają jedynie bliskiej odległości rzeki Warty (co przedstawiono na ryc. 4 w podrozdziale 3.2). Szczególne zagrożenie powodzią na tym obszarze sprawia, że realizację każdego z potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy przeprowadzić zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi dla tego typu obszarów – na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy oraz ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy zapewnić

swobodny przepływ wód powodziowych, poprzez zakaz nowej zabudowy. Dodatkowo, na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zakazuje się m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody, jak również lokalizacji nowych cmentarzy. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich, zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne, może, w drodze decyzji, zwolnić od wymienionych wyżej zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI:

- NISKA EMISJA POGARSZAJĄCA JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO,
- RYZYKO ZANIECZYSZCZENIA GLEB I WÓD GRUNTOWYCH ZE WZGLĘDU NA BRAK KANALIZACJI SANITARNEJ,
- NIEDOSTATECZNE WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII,
- ZNACZNY UDZIAŁ BUDYNKÓW POKRYTYCH PŁYTAMI AZBESTOWOCEMENTOWYMI.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana była analizie wskaźnikowej w ujęciu dostępności do infrastruktury sportowej oraz występowania na badanym terenie obiektów zabytkowych.

Na terenie Gminy znajduje się 39 obiektów infrastruktury sportowej, z czego siedem położonych jest na obszarze rewitalizacji. Na terenie miejscowości Załęcze Wielkie występuje pięć takich obiektów oraz po jednym w miejscowości Kluski i Kałuże. Wskaźnik liczby obiektów infrastruktury sportowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 0,88/100 i był wyższy niż średnia dla Gminy. Jednak wyższa od średniej dla Gminy wartość wskaźnika obiektów infrastruktury sportowej nie przekłada się na dostępność do takiej infrastruktury. Wynika to z jej złego stanu technicznego, niekiedy całkowicie wykluczającego możliwości użytkowania obiektów.

Niedostateczna ilość miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego niesie za sobą szereg konsekwencji. Mieszkańcy, którzy mogą sobie na to pozwolić, mogą szukać rozrywki i aktywności w innych miejscowościach bądź poza granicami Gminy. Z kolei część mieszkańców, szczególnie ludzie młodzi, znajdują sobie coraz to nowe aktywności, często niezgodne z prawem bądź przyjętymi normami społecznymi. Skutkuje to występowaniem aktów wandalizmu i niszczeniem mienia publicznego, a niekiedy również prywatnego.

Rycina 11. Infrastruktura sportowa na obszarze rewitalizacji (boiska sportowe w Załączu Wielkim)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

W Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 51 obiektów z terenu Gminy. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są tylko trzy z nich. Przy analizie wskaźnikowej skorzystano ze wskaźnika liczby obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w ogólnej liczbie budynków, który wyniósł 1,1% i był znacznie poniżej średniej dla Gminy – 2,4%. Przeliczając liczbę obiektów zabytkowych na 100 mieszkańców otrzymano wskaźnik o wartości 0,38/100, co również było poniżej średniej dla Gminy – 0,71/100.

Podczas warsztatów, ale również w trakcie wizji lokalnej przeprowadzonej w listopadzie 2022 r., stwierdzono również problemy w zakresie niskiej estetyki przestrzeni publicznej, które częściowo są skutkiem wandalizmu, a częściowo wynikają z wieloletnich zaniedbań i samoczynnego niszczenia infrastruktury. Zauważalnym problemem jest również niedostateczne dostosowanie przestrzeni wspólnej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami czy rodziców z wózkami dziecięcymi. Widoczne jest to m.in. na chodnikach, przy przystankach autobusowych czy obiektach publicznych.

Rycina 12. Stan przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji (przystanek autobusowy w Załączu Wielkimi i w Grabowej oraz teren wokół remizy OSP w Kluskach)

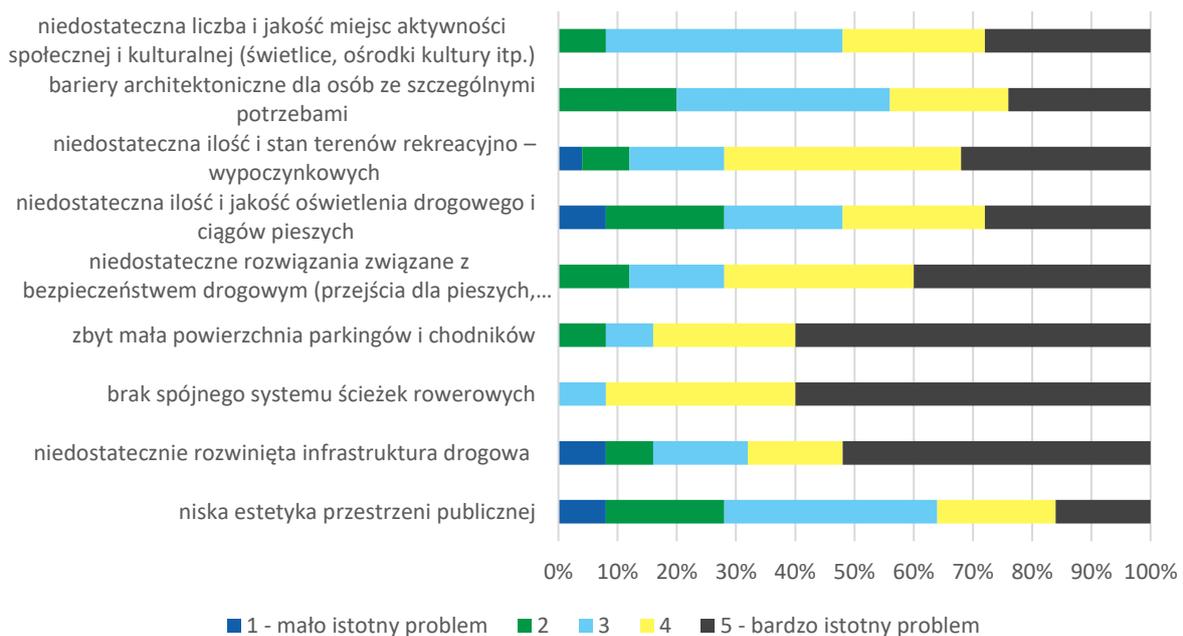

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

Badając sferę przestrzenno-funkcjonalną nie sposób pominąć aspekt pokrycia obszaru rewitalizacji siecią dróg samochodowych, rowerowych i pieszych. Większość szlaków komunikacyjnych jest nieutwardzona, a istniejące są w złym stanie technicznym. Słaba jakość infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji wynika z naturalnego zużycia materiałów budulcowych oraz braku możliwości remontu (aspekt ekonomiczny). Niekiedy w czasie opadów deszczu grunt na drogach nieutwardzonych ulega destabilizacji a nawet dochodzi do rozmywania dróg szutrowych, co odczuwalne jest głównie na obszarze miejscowości Załęcz Wielkie (duże nachylenie terenu). Istotnym jest również aspekt środowiskowy tych dróg, gdyż nie są one wyposażone w kanalizację deszczową, która zapobiegałaby odprowadzeniu zanieczyszczeń bezpośrednio do gruntu. W trakcie ulewnych deszczy woda spływająca z drogi zalewa posesje mieszkańców oraz sąsiednie drogi, powodując lokalne podtopienia. Niedostateczna jakość dróg, brak oznakowanych przejść dla pieszych, nieutwardzone pobocza, a często także nieprawidłowa organizacja ruchu wpływa na bezpieczeństwo i komfort użytkowników dróg, zarówno kierowców jak i pieszych. Jest to istotny problem, który znacząco oddziałuje na mieszkańców obszaru rewitalizacji. Drogi wymagają kompleksowego remontu i modernizacji. Konieczna jest budowa chodników, co umożliwi oddzielenie ruchu pieszego i samochodowego oraz budowa oznakowanych i widocznych przejść dla pieszych. Przebudowa dróg wraz z budową kanalizacji deszczowej poprawiłaby bezpieczeństwo na drogach oraz rozwiązała problem z wodami opadowymi.

Mieszkańcy Gminy Pątnów, w tym mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazali w przeprowadzonym badaniu ankietowym, że wśród problemów w sferze funkcjonalno-przestrzennej występujących w granicach obszaru rewitalizacji bardzo istotne są: brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, zbyt mała powierzchnia parkingów i chodników, a także niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa i związane z nią bezpieczeństwo. Ocenę istotności poszczególnych aspektów w analizowanej sferze według ankietowanych przedstawia poniższy wykres.

Rycina 13. Natężenie istotności problemów w sferze funkcjonalno-przestrzennej na obszarze rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

GLÓWNE PROBLEMY W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI:

- ZŁA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, PIESZEJ I ROWEROWEJ M.IN. SKUTKUJĄCA NISKIM POZIOMEM BEZPIECZEŃSTWA DLA WSZYSTKICH UŻYTKOWNIKÓW RUCHU,
- ZŁY STAN INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ,
- NIEDOSTATECZNA LICZBA MIEJSC O FUNKCJACH INTEGRACYJNO-REKREACYJNYCH LUB ICH ZŁY STAN TECHNICZNY.

3.3.5. Sfera techniczna

Zidentyfikowane problemy na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej, dotyczą głównie postępującej degradacji obiektów użyteczności publicznej. Problemy te są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. W złej kondycji znajduje się również część budynków prywatnych, zarówno mieszkalnych jak i gospodarczych. Występowaniu obiektów

w złym stanie technicznym, obiektów zniszczonych czy opuszczonych negatywnie wpływa na estetykę i odbiór analizowanego obszaru przez mieszkańców i osoby przyjezdne.

Wśród obiektów i miejsc istotnych dla rozwoju lokalnego na obszarze rewitalizacji, wskazać można m. in. budynek Centrum Sołeckiego w Kałużach, remizę Ochotniczej Straży Pożarnej w Kluskach, poszkolny budynek w Załęczu Wielkim – z parterem zaadaptowanym na przedszkole, kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Załęczu Wielkim, Halę Widowiskową w Załęczu Wielkim, boiska sportowe i teren rekreacyjny w Załęczu Wielkim. Wykaz najistotniejszych obiektów i miejsc wraz z ich przeznaczeniem oraz aktualnym stanem znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 5. Charakterystyka miejsc i obiektów publicznych w granicach obszaru rewitalizacji

Lokalizacja	Miejsce/obiekt publiczny, Funkcje jakie obecnie pełni	Ogólny stan techniczny*/występujące problemy i potrzeby inwestycyjne
Załęcze Wielkie	Hala Widowiskowa	Stan ogólny dobry / wymaga doposażenia
Załęcze Wielkie	Budynek poszkolny o funkcjach oświatowych – przedszkole na parterze, I piętro jest nieużytkowane	Stan ogólny dobry Przedszkole na parterze – stan dobry, wewnątrz wymaga remontu, I piętro – stan zły, wymaga remontu i zagospodarowania na nowe funkcje
Kałuże	Centrum Sołeckie	Stan ogólny umiarkowany /wymaga przeprowadzenia remontu, przebudowy i doposażenia
Kluski	Remiza OSP	Stan ogólny zły /wymaga kompleksowego remontu i wyposażenia
Załęcze Wielkie	Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	Stan ogólny umiarkowany /wymaga wymiany pokrycia dachowego i instalacji źródła ogrzewania
Załęcze Wielkie	tereny sportowe przy byłej szkole	Stan ogólny zły /tereny nieużytkowane, zdegradowane wymagają modernizacji i częściowo nowego zagospodarowania

*skala oceny ogólnego stanu technicznego: dobry, umiarkowany, zły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pątnów, wizji lokalnej oraz warsztatów rewitalizacyjnych.

W miejscowości Załęcze Wielkie zlokalizowany jest dwukondygnacyjny budynek dawnej szkoły, który obecnie nie jest wykorzystywany w całości. Na parterze funkcjonuje przedszkole, będące częścią Zespołu Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II Wielkiego w Załęczu Małym. Jednakże I piętro jest nieeksploatowane i znajdują się na nim nieużytkowane obecnie były sale lekcyjne. Istnieje możliwość zaadaptowania tej części budynku na cele mieszkaniowe, co powiększyłoby zasoby komunalne Gminy. Opracowano dokumentację projektową do adaptacji na sześć lokali komunalnych.

Na terenie miejscowości brakuje miejsca, gdzie mieszkańcy mogliby aktywnie spędzać czas na świeżym powietrzu. Jednakże na terenie zlikwidowanej szkoły znajduje się niewykorzystywana infrastruktura sportowa. Infrastruktura ta jest w złym stanie technicznym i obecnie nie spełnia norm bezpieczeństwa. Modernizacja i budowa nowych obiektów sportowych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni otaczającej pozwoliłaby na stworzenie atrakcyjnego miejsca do aktywności sportowej i rozwijania swoich umiejętności, co przekłada się na zdrowie mieszkańców i jednocześnie stwarza warunki do integracji społeczeństwa.

Ze względu na ograniczone możliwości integracji w obszarze rewitalizacji, jednym z takich miejsc, gdzie istnieje możliwość gromadzenia się mieszkańców i integracji społeczeństwa jest kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej. Ze względu na upływ czasu oraz zmieniające się uwarunkowania środowiskowe wymaga on pewnym prac modernizacyjnych. Modernizacja dachu oraz ogrzewania pozwoliłaby na podniesienie użyteczności budynku i zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych.

Na terenie miejscowości Kałuże zlokalizowany jest budynek centrum sołectkiego, który w części zewnętrznej jest w dobrym stanie, wewnątrz wymaga jednak remontu i przebudowy, a także doposażenia. Zły stan tego obiektu oraz brak zaplecza kuchennego w dużym stopniu ogranicza możliwości organizacyjne oraz korzystanie z niego. Budynek nie jest także przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przeprowadzenie odpowiednich działań adaptacyjno-remontowych umożliwi stworzenie atrakcyjnego miejsca z przeznaczeniem na integrację i spotkania mieszkańców. Ponadto umożliwi to organizację wydarzeń dla społeczności oraz stworzy zaplecze do działania dla organizacji funkcjonujących na terenie miejscowości tj. Koła Gospodyń Wiejskich Kałuże oraz Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia.

W miejscowości Kluski położony jest budynek Ochotniczej Straży Pożarnej. Remiza wraz ze swoim otoczeniem posiada duży potencjał dla rozwoju lokalnej społeczności. Sam obiekt jest w złym stanie technicznym, wymaga generalnego remontu, w tym termomodernizacji oraz częściowej przebudowy. W bliskiej odległości od remizy znajduje się altana, które obecni pełni funkcję miejsca spotkań dla mieszkańców. Przeprowadzenie działań remontowych w remizie stworzy nowe możliwości zarówno dla strażaków jak i dla wszystkich mieszkańców oraz organizacji pozarządowych m.in. Koła Gospodyń Wiejskich w Kluskach i Grabowej.

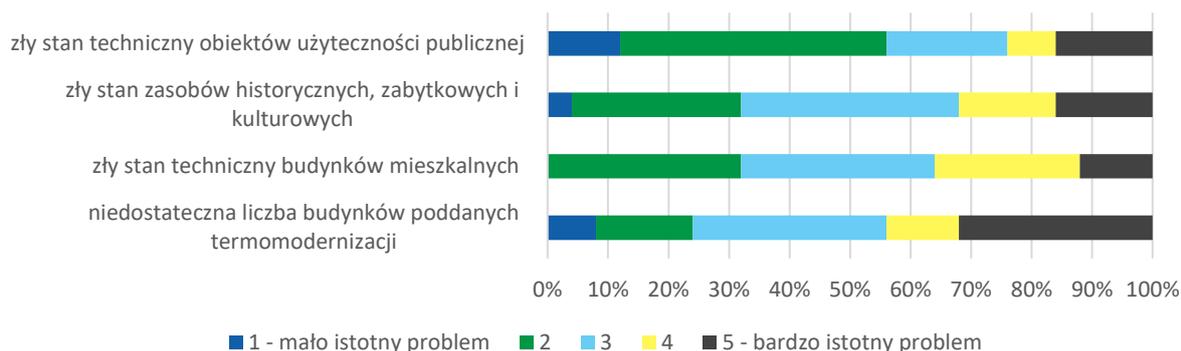
Rycina 14. Stan techniczny wybranych obiektów w obszarze rewitalizacji (budynek gospodarczy w Grabowej, tereny sportowe w Załączu Wielkim, remiza OSP w Kluskach)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 30.11.2022 r.

Co więcej, mieszkańcy Gminy Pątnów, w tym mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w przeprowadzonym badaniu ankietowym, wskazali wśród problemów w sferze technicznej występujących na obszarze rewitalizacji na: niedostateczną liczbę budynków poddanych termomodernizacji, zły stan techniczny budynków mieszkalnych, zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, a także na zły stan zasobów historycznych, zabytkowych i kulturowych. Ocenę istotności poszczególnych aspektów w analizowanej sferze według ankietowanych przedstawia wykres na następnym stronie.

Rycina 15. Natężenie istotności problemów w sferze technicznej na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE TECHNICZNEJ WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE REWITALIZACJI:

- NISKA EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA CZĘŚCI BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ,
- ZŁY STAN TECHNICZNY OBIEKTÓW I BUDYNKÓW PUBLICZNYCH ORAZ BRAK PRZYSTOSOWANIA DO OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI,
- DEGRADACJA PRZESTRZENI OGÓLNODOSTĘPNYCH,
- NIEDOSTATECZNA LICZBA BUDYNKÓW PODDANYCH TERMOMODERNIZACJI.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji. Potencjały te mogą być zlokalizowane zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim i tym samym oddziaływać swoimi działaniami na ten obszar.

W Gminie Pątnów działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, sportu, aktywnych form spędzania czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Na terenie Gminy Pątnów funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Urząd Gminy – zlokalizowany jest poza obszarem rewitalizacji, w miejscowości będącej siedzibą gminy, pod adresem Pątnów 48. Pracownicy Urzędu w ramach swoich właściwości i możliwości, służą pomocą i radą mieszkańcom Gminy potrzebującym wsparcia, m.in. w sprawach administracyjnych. W Urzędzie można również skorzystać z pomocy lub porady, m.in. w zakresie usuwania wyrobów azbestowych, programu „Czyste Powietrze”, programu

„Odnawialne źródła energii w Gminie Pątnów”, zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych. Dodatkowo poszczególne jednostki Urzędu uczestniczą w organizacji i przygotowywaniu wydarzeń integracyjnych oraz kulturalnych, które organizowane są na terenie całej Gminy. Gmina Pątnów jest członkiem Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej. Zadaniem Związku jest lepsze zaspokajanie potrzeb publicznych gmin i interesów ich mieszkańców oraz stwarzanie warunków do harmonijnego rozwoju współdziałowców. Gmina należy również do Związku Gmin Wiejskich RP, którego celem jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie problemów typowych dla tego środowiska.

Gminna Biblioteka Publiczna – Biblioteka jest samorządową instytucją kultury na terenie Gminy. Obecna Gminna Biblioteka Publiczna utworzona została Uchwałą Nr XLII/188/2006 Rady Gminy Pątnów z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie utworzenia instytucji kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową, organizuje wiele wydarzeń służących popularyzacji książki i czytelnictwa m.in. wystawy, konkursy, lekcje biblioteczne. Budynek Biblioteki zlokalizowany jest w Pątnowie pod numerem 72. W latach 2018-2020 przeprowadzono prace remontowe, których celem była poprawa standardów pracy Gminnej Biblioteki Publicznej. Zaadaptowano nowe pomieszczenia i powiększono powierzchnię użytkową służącą celom kulturalnym.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu – jest jedną z jednostek organizacyjnych Gminy Pątnów oraz główną jednostką kulturalną na terenie Gminy. Swoją działalność prowadzi zgodnie z statutem uchwalonym Uchwałą Nr XX/111/2012 Rady Gminy Pątnów z dnia 7 września 2012 r. ze zmianami. Wśród głównych zadań ośrodka kultury znajduje się kształtowanie postaw kulturalnych i prospołecznych dzieci i młodzieży. Ponadto GOKIS dba o dostęp do przedsięwzięć kulturalnych, społecznych, edukacyjnych, sportowych i rekreacyjnych. Ośrodek dba o dostęp do usług dla wszystkich grup wiekowych, co wpływa na szerzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców oraz kultywowanie tradycji. GOKIS realizuje również zadania mające na celu rozpowszechnianie turystyki i rekreacji wśród mieszkańców gminy. Organizacja imprez sportowych zachęca do sportu i aktywności fizycznej społeczności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jest gminną jednostką budżetową. GOPS odpowiada za wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej. Celem ośrodka jest pomoc i umożliwienie rodzinom bądź osobom w trudnej sytuacji życiowej (które nie są w stanie samodzielnie jej pokonać) przezwyciężenie jej poprzez wykorzystanie zasobów własnych, możliwości i nadanych mu uprawnień. Jednostka świadczy zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej. Projekty realizowane przez GOPS dedykowane są m.in. dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i w trudnej sytuacji życiowej. Świadczona pomoc przybiera formy pieniężne i niepieniężne. Do przyznawanych świadczeń należą m.in.: zasiłki stałe, celowe, okresowe, a także inne świadczenia pieniężne. Do niepieniężnych form zalicza się m.in.: praca socjalna, usługi opiekuńcze, schronienie, pomoc rzeczowa, posiłek czy niezbędne ubrania).

Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia – stowarzyszenie prowadzi działalność przede wszystkim na rzecz mieszkańców wsi Kałuże. Zajmuje się promocją folkloru ludowego i kulturowego, promocją obyczajów, pieśni i potraw oraz aktywizacją mieszkańców. Celem działania stowarzyszenia jest upowszechnienie idei odnowy i rozwoju wsi Kałuże

z zachowaniem niepowtarzalnej tożsamości wsi, wartości życia wiejskiego przy poszanowaniu jego dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego. Ponadto zajmują się organizacją zbiorów charytatywnych oraz uroczystości tematycznych.

Koła Gospodyń Wiejskich – na terenie Gminy Pątnów działa dziewięć Kół Gospodyń Wiejskich, z tym dwa na obszarze rewitalizacji. Koło Gospodyń Wiejskich w Kałużach powstawało w 1968 r. Na przestrzeni lat członkinie koła organizowały wiele wydarzeń m.in. potańcówki na świeżym powietrzu, zabawy andrzejkowe czy spotkania z okazji Dnia Kobiet. Ważną działalnością tego KGW jest opieka nad Doliną Objawienia. Drugie Koło Gospodyń Wiejskich zrzesza panie z dwóch miejscowości: Kluski i Grabowa. Powstało na początku lat dwutysięcznych, a w 2007 roku zostało reaktywowane. Członkinie koła zajmują się odtwarzaniem i udoskonalaniem przepisów kulinarnych z przeszłości oraz promocją powstałych potraw na lokalnych uroczystościach i dożynkach. Z działalności Kół Gospodyń Wiejskich korzystają zarówno mieszkańcy Gminy jak i przybywający turyści.

Ochotnicze Straże Pożarne – na obszarze Gminy funkcjonuje dziewięć Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym OSP w Pątnowie działająca w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W obszarze rewitalizacji działają OSP Kluski oraz OSP Załęcze Wielkie. OSP Kluski została założona 24 listopada 1964 roku i jest najmłodszą jednostką na terenie Gminy. Z kolei początki OSP Załęcze Wielkie sięgają czasów II wojny światowej i roku 1942. Ochotnicze Straże Pożarne zajmują się zadaniami zgodnymi ze statutem, interwencjami strażackimi. Ponadto wspierają akcje i zbiórki charytatywne oraz oferują pomoc przy organizacji imprez kulturalnych.

Wspólnoty gruntowe – na obszarze rewitalizacji funkcjonują wspólnoty gruntowe w miejscowościach Kluski oraz Załęcze Wielkie. Wspólnoty gruntowe powstały w wyniku likwidacji pańszczyzny na terenach zaborów rosyjskiego i austriackiego. Obejmują one grunty wspólne w danej wsi, które zostały nadane mieszkańcom wsi do wspólnego użytkowania. Ich szczegółowy status reguluje ustawa o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych.

W granicach obszaru rewitalizacji oraz jego otoczeniu istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych. Są to:

Budynek dawnej szkoły w Załęczu Wielkim – obecnie w budynku poszkolny pod adresem Załęcze Wielkie 76 działa Publiczne Przedszkole wchodzące w skład Zespołu Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II w Załęczu Małym. Jednakże przedszkole korzysta tylko z pomieszczeń na parterze. Pomieszczenia na drugiej kondygnacji są nieużytkowane. Niewykorzystywane przestrzenie niszczeją, stanowią jednak potencjał do zagospodarowania i przeznaczenia na nowe funkcje np. w postaci stworzenia mieszkań komunalnych.

Budynek Centrum Sołeckiego w Kałużach – zlokalizowany pod adresem Kałuże 20A budynek stoi obecnie nieużytkowany. Obiekt jest nieprzystosowany do pełnienia swoich funkcji oraz wymaga prac remontowych. W budynku oraz w jego otoczeniu można by organizować wydarzenia i spotkania integracyjne dla mieszkańców oraz mógłby służyć do prowadzenia działalności Koła Gospodyń Wiejskich Kałuże czy Stowarzyszenia Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia.

Budynek remizy strażackiej w Kluskach – remiza oraz altana w jej pobliżu stanowią miejsce spotkań dla mieszkańców Wsi. Sam budynek jest jednak w złym stanie technicznym i obecnie nie nadaje się do organizowania na jego terenie zebrań mieszkańców czy organizacji wydarzeń. Odpowiednio przystosowany obiekt i teren mógłby służyć zarówno mieszkańcom jak i organizacjom pozarządowym czy stowarzyszeniom.

Walory środowiskowe – Większość obszaru rewitalizacji leży w granicach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru Natura 2000. Wzdłuż północnej jego części przepływa rzeka Warta. Obszary chronione, tereny leśne i wodne posiadają istotny potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji.

Tereny sportowo-rekreacyjne – zlokalizowane przy Publicznym Przedszkolu w Załęczu Wielkim tereny po dawnej szkole są obecnie zaniedbane i prawie nieużytkowane. Stanowią miejsce, gdzie mieszkańcy miejscowości i okolicy mogliby aktywnie spędzać czas, a także integrować się, również międzypokoleniowo. Odpowiednio przystosowane zaplecze może stanowić bazę do rozwoju aktywności fizycznej i sportowej, co w konsekwencji prowadzi do korzystnego wpływu na zdrowie człowieka.

Dolina Objawienia – mieści się w lasach na terenie miejscowości Kałuże. Swoją nazwę zawdzięcza źródłu zlokalizowanemu na swoim terenie. W 1856 roku przy źródle miała objawić się Franciszce Pęcherz postać Matki Boskiej. Od tamtej pory źródło wraz z Doliną Objawienia jest miejscem licznie odwiedzanym przez pielgrzymów.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziła nagromadzenie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Współwystępowanie problemów odnotowano także w innych sferach tj.: środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Zasadne więc było wyznaczenie obszarów rewitalizacji obejmujących tę część gminy Pątnów. Koncentracja negatywnych zjawisk w analizowanych sferach wpływa negatywnie na tempo i możliwości rozwoju miejscowości objętych rewitalizacją, zamieszkującej ją społeczności, a także całej Gminy Pątnów.

Potrzeba rewitalizacji wynika z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Problemy w sferze społecznej (np. akty wandalizmu) wynikają częściowo z innych problemów (np. niedostatecznej liczby miejsc spędzania czasu wolnego oraz miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych, wypoczynkowych). Problem starzejącego się społeczeństwa jest nierozzerwalnie powiązany z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej, ale też zwiększa potrzeby związane z dostosowaniem przestrzeni publicznych do potrzeb różnych grup wiekowych. Negatywne zjawiska występujące na obszarze rewitalizacji zniechęcają osoby młode do aktywności i integracji na tym obszarze, co jeszcze bardziej pogłębia problemy w poszczególnych sferach. Przystępując do realizacji działań rewitalizacyjnych, należy zwrócić uwagę na zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla młodych ludzi.

Skalę problemów związanych z utratą funkcji mieszkalnych i usługowych poszczególnych części gminy, potęguje niski poziom aktywności oraz integracji społecznej. Na sytuację wpływa

również fakt, iż Gmina Pątnów jest jednostką samorządową o charakterze wiejskim, a wyznaczony obszar charakteryzuje się dużym rozproszeniem zabudowy i niskim poziomem koncentracji ludności w poszczególnych wsiach.

Aktywność mieszkańców można pobudzać wykorzystując istniejący potencjał kulturowy i religijny obszaru. Potencjał ten przejawia się w ramach działania Kół Gospodyń Wiejskich czy kultu religijnego. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się występowaniem obiektów oraz miejsc sprzyjających aktywności społecznej, sportowej oraz kulturowej. Miejsca te stanowią dużą wartość dla lokalnej społeczności, jednak część z nich jest nieużytkowana lub nieodpowiednio zagospodarowana, przez co tracą swoje znaczenie (budynek dawnej szkoły, tereny sportowo-rekreacyjne) lub ulegają stopniowej degradacji (remiza OSP, centrum sołeckie), co przekłada się na negatywny wizerunek całego obszaru oraz zniechęca do przebywania na nim.

Potencjał w postaci świadomych i aktywnych stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy, może stanowić również bazę do budowania zintegrowanej, wzajemnie wspierającej się wspólnoty społecznej oraz fundament zrozumienia, akceptacji i otwartości wobec różnorodności i odmienności. Dlatego też należy stworzyć przestrzeń rozwoju i budowania kompetencji mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów, zarówno materialnych (wolnych przestrzeni w istniejących budynkach), jak i niematerialnych (zaangażowaniu funkcjonujących organizacji pozarządowych).

Na obszarze rewitalizacji zauważa się niską aktywność lokalnych przedsiębiorców, czego przyczyny należy doszukiwać w położeniu poza głównymi szlakami komunikacyjnymi. Jednym z problemów lokalnych przedsiębiorstw jest zły stan infrastruktury drogowej i obiektów publicznych, co ogranicza atrakcyjność tych terenów dla potencjalnych turystów i inwestorów.

Na obszarze rewitalizacji zauważa się niewykorzystany potencjał drzemący w walorach przyrodniczo-środowiskowych. Dostrzega się potrzebę dostosowania przestrzeni do rozwoju istniejących funkcji oraz do pełnienia nowych m.in. poprzez wykorzystanie funkcji rekreacyjnych i sportowych terenów zielonych czy modernizację infrastruktury sportowej w Załączu Wielkim.

Biorąc pod uwagę rzekę Wartę, która stanowi istotny punkt na mapie regionu, należałoby zwiększyć jej dostępność dla mieszkańców i turystów również na obszarze rewitalizacji. Byłoby to możliwe dzięki stworzeniu odpowiedniej infrastruktury w pobliżu rzeki, w postaci np. przystani kajakowej. Takie działanie wpłynęłoby pozytywnie na promocję terenu jak i całej Gminy, na liczbę osób odwiedzających Gminę, a tym samym na rozwój gospodarczy społeczności lokalnej czy rozwój innych usług.

Z uwagi na położenie fragmentu obszaru rewitalizacji na terenie szczególnego zagrożenia powodziowego, podczas realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na tym obszarze, należy każdorazowo uwzględniać wymagania i przepisy prawne dotyczące gospodarowania na tego typu obszarach.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji stanowi wyraz aspiracji władz lokalnych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji. Określa ona docelowy stan obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, zdefiniowano wizję obszaru rewitalizacji w 2032 r.:

ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – GRABOWA – KLUSKI

AKTYWNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW ZAMIESZKUJĄCA CZYSTĄ I BEZPIECZNĄ PRZESTRZEŃ, WYKORZYSTUJĄCA WALORY PRZYRODNICZE ZAŁĘCZAŃSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mieszkańcy miejscowości objętych rewitalizacją stanowią świadome i zaangażowane społeczeństwo obywatelskie. Obserwuje się pozytywny wpływ rewitalizacji zarówno na mieszkańców obszaru, ale także całej społeczności gminnej, która korzysta z atrakcyjnych przestrzeni osadzonych w pięknych okolicznościach natury.

Organizowane są cykliczne wydarzenia kulturalne i integracyjne, które pozwalają na aktywizację mieszkańców w różnym wieku i wspólne spędzanie czasu wolnego. Spotkania różnych grup lokalnej społeczności inicjowane są oddolnie, wynikają z wewnętrznej potrzeby i działalności lokalnych liderów.

Powstałe przestrzenie są przyjazne wszystkim osobom, również tym, że szczególnymi potrzebami. Elementy małej architektury służą wypoczynkowi. Zmodernizowane obiekty służą przede wszystkim mieszkańcom, ale również stanowią dodatkową atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających na terenie gminy.

Na obszarze rewitalizacji nie występuje zagrożenie środowiska dla wód i gleb, wynikające ze słabej jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a czyste i bezpieczne otoczenie stanowi walor do rozwoju przedsiębiorczości związanej z turystyką.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2032 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rycina 16. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru nr 5 objętego rewitalizacją obejmującego południową część gminy Pątnów wyznaczono 16 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 6. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA	
Kierunek 1.1.	Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych
Kierunek 1.2.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej
Kierunek 1.3.	Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o materialne i niematerialne elementy dziedzictwa lokalnego
Kierunek 1.4.	Wzmocnienie integracji i solidarności między mieszkańcami
CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
Kierunek 2.1.	Adaptacja niewykorzystanych budynków i przestrzeni do nowych funkcji
Kierunek 2.2.	Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami
Kierunek 2.3.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 2.4.	Rozbudowa infrastruktury technicznej
Kierunek 2.5.	Wprowadzanie rozwiązań technicznych ograniczających wpływ zmian klimatu na lokalną społeczność
Kierunek 2.6.	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji umożliwiającą aktywny wypoczynek, integrację mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej
Kierunek 2.7.	Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej budynków
CEL 3: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: WSPARCIE RÓŻNORODNEJ AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW	
Kierunek 3.1.	Wspieranie organizacji pozarządowych (m.in.: KGW, OSP, Wspólnoty Gruntowe) i lokalnych liderów w działaniach na rzecz integracji społecznej
Kierunek 3.2.	Wzrost podejmowanych inicjatyw oddolnych i ich wsparcie przez samorząd
Kierunek 3.3.	Wsparcie rozwoju lokalnych działalności gospodarczych, poprzez rozwój infrastruktury turystycznej
Kierunek 3.4.	Wykorzystanie walorów przyrodniczych do wsparcia turystyki (w tym tworzenia gospodarstw agroturystycznych)
Kierunek 3.5.	Wsparcie aktywizacji zawodowej mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie kraju, województwa i gminy

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Pątnów. W poniższej tabeli przedstawiono opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 7. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR
<p>Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.</p> <p>W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.</p> <p>W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe:</p> <p>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</p> <p>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</p> <p>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)
<p>Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR).</p> <p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe:</p> <p>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p>

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)

Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.

Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa łódzkiego w perspektywie do 2030 roku: Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum Polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.

Powyższą wizję odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne:

CEL 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka.

1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego.

1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego.

1.3. Wsparcie rozwoju MŚP.

1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności.

CEL 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans.

2.1. Rozwój kapitału społecznego.

2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

2.3. Ograniczenie skali ubóstw i wykluczenia społecznego.

CEL 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska.

3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu.

- 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej.
- 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie.
- 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami.
- 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.

Ponadto wskazano cel horyzontalny jakim jest efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+

Model rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego przyjmuje optymalną docelową wizję rozwoju województwa, która została sformułowana w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 i odpowiada na współczesne wyzwania rozwojowe:

„Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia”.

Dla realizacji polityki rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego określa się dziewięć celów szczegółowych polityki przestrzennej, po jednym dla każdej z sfer działania:

OSADNICTWO. Cel szczegółowy I: Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym

TRANSPORT. Cel szczegółowy II: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA. Cel szczegółowy III: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE. Cel szczegółowy IV: Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego

DZIEDZICTWO KULTUROWE. Cel szczegółowy V: Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym

TURYSTYKA I REKREACJA. Cel szczegółowy VI: Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej

KRAJOBRAZ I ŁAD PRZESTRZENNY. Cel szczegółowy VII: Region o krajobrazie wysokiej jakości

OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. Cel szczegółowy VIII: Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego

OBSZARY FUNKCJONALNE. Cel szczegółowy IX: Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego 2014-2020

Strategia zawiera wizję rozwoju Powiatu Wieluńskiego:

Ziemia Wieluńska bogata w aktywnych ludzi, różnorodna przyrodniczo i kulturowo, o konkurencyjnej gospodarce i unikalnej ofercie turystycznej, zapewniająca przyjazną przestrzeń dla życia

Realizacja strategii będzie przebiegała poprzez spełnienie określonych celów strategicznych i operacyjnych:

CEL I: Dynamiczna i konkurencyjna gospodarka powiatu.

I. 1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki.

I. 2. Nowoczesne rolnictwo.

I. 3. Turystyka czerpiąca z różnorodności zasobów.

I. 4. Sprawnie zarządzany powiat.

CEL II: Zintegrowana i aktywna społeczność powiatu.

II. 1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego.

II. 2. Budowanie kapitału społecznego.

II. 3. Przyjazna infrastruktura i usługi społeczne.

CEL III: Spójny terytorialnie i atrakcyjny przyrodniczo powiat.

III. 1. Zintegrowana infrastruktura techniczna.

III. 2. Zadbane środowisko przyrodnicze.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wieluńskim na lata 2022-2030

Głównym celem dokumentu jest poprawa jakości życia w regionie i równy dostęp mieszkańców do szans rozwojowych. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Dokument przedstawia misję:

Powiat wieluński jako miejsce wyrównanych szans społecznych oraz tworzenia warunków przeciwdziałania marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

oraz wizję:

Stwarzania warunków umożliwiających aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców powiatu wieluńskiego zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz włączenie się lub całkowity powrót do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym zapobiegającym marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej w ramach poszczególnych obszarów pomocy społecznej. Są to:

CEL 1: Pomoc dla dziecka i rodziny.

1.1. Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji.

1.2. Organizowanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziny.

1.3. Pomoc w usamodzielnieniu się wychowankom pieczy zastępczej.

1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom.

CEL 2: Poprawa zdolności osób z niepełnosprawnością i osób starszych do funkcjonowania w społeczeństwie i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.

2.1. Zwiększenie aktywności środowiska lokalnego w procesie pomocy osobom z niepełnosprawnością, osobom starszym i ich rodzinom.

2.2. Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnością i osób starszych w różnych formach życia społecznego.

2.3. Ograniczenie skutków niepełnosprawności dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

2.4. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.

2.5. Wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez możliwość uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

CEL 3: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.

3.1. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja lokalnego rynku pracy.

3.2. Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2015-2022

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2015-2022 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu Gminy, określającym jej obszary, stan, problemy, cele oraz kierunki, na których należy skoncentrować. Strategia jest ponadto wyrazem potencjału, ludzkiego, technicznego i innowacyjnego. Pozwala podkreślić wszystkie atuty gminy, a jednocześnie wskazać jej słabe strony oraz określić długoterminowe cele i główne zadania.

W Strategii wskazano wizję Gminy:

Gmina Pątnów otwarta na turystów, stwarzająca mieszkańcom możliwość wszechstronnego rozwoju osobistego i życia na wysokim poziomie w oparciu o trwałe wielokierunkowy rozwój społeczno-gospodarczy uwzględniający zachowanie i właściwe wykorzystanie wyjątkowych walorów przyrodniczych i kulturowych tego obszaru.

oraz misję Gminy:

Kształtowanie zintegrowanej polityki na rzecz kreowania atrakcyjnej turystycznie i przedsiębiorczej Gminy przy współudziale aktywnego społeczeństwa.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

CEL I: Atrakcyjna i przedsiębiorcza gmina Pątnów.

I. 1. Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

I. 2. Rozwój nowoczesnego rolnictwa, gospodarującego w zgodzie z wymogami ochrony środowiska i w sposób gwarantujący zachowanie walorów krajobrazowych.

I. 3. Stworzenie warunków do rozwoju turystyki.

CEL II: Aktywne i zintegrowane społeczeństwo gminy Pątnów.

II. 1. Rozwój systemu oświaty.

II. 2. Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy.

CEL III: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń gminy Pątnów.

III. 1. Ochrona zasobów przyrodniczych oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

III. 2. Budowa infrastruktury technicznej oraz obiektów użyteczności publicznej.

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 (w trakcie OOS)

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

W Strategii wskazano misję:

Gmina Pątnów kreuje swój rozwój gospodarczy w oparciu o atrakcyjność turystyczną, dziedzictwo kulturowe oraz przedsiębiorczość lokalnej społeczności z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i zapewnieniem wysokiej jakości życia mieszkańców.

oraz wizję Gminy:

Gmina Pątnów jest miejscem rozwiniętym turystycznie i rozpoznawalnym w regionie, dbającym o zachowanie i odpowiedzialne wykorzystywanie swoich walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, zapewniającym mieszkańcom możliwość wszechstronnego rozwoju i życia na wysokim poziomie w czystym i przyjaznym środowisku.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

CEL I: Wysoka jakość infrastruktury publicznej i uporządkowana przestrzeń wspólna

- I. 1. Rozwój infrastruktury technicznej.
- I. 2. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej i dostępności przestrzennej.
- I. 3. Dbałość o środowisko naturalne i poprawa jakości życia mieszkańców.

CEL II: Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczości mieszkańców.

- II. 1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym.
- II. 2. Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej.

CEL III: Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców.

- III. 1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej.
- III. 2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawa infrastruktury przedszkolnej.
- III. 3. Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pątnów na lata 2021-2028

Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Gminy Pątnów.

Zawiera on wizję:

Gmina Pątnów jest miejscem przyjaznym dla jego mieszkańców, umożliwiającym:

- *profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne i bytowe, wspierającą wzmacnianie własnych zasobów osób potrzebujących pomocy, sprzyjającą rozwojowi potencjału osobowego i społecznego,*
- *nowoczesną edukację, przyjazną różnym grupom wiekowym oraz osobom niepełnosprawnym, umożliwiającą ustawiczne kształcenie w zależności od wieku i potrzeb,*
- *integrację społeczności lokalnej, profesjonalną i efektywną pomoc w sytuacji zagrożeń związanych z dysfunkcją spowodowaną nadużywaniem substancji psychoaktywnych.*

Na podstawie, której sformułowano nadrzędny cel strategii, jakim jest: Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Pątnów, życie wolne od zagrożeń, zintegrowana społeczność, dostępna profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna, aktywne i zintegrowane grupy społeczne, samorealizujące się w działaniach prospołecznych i kulturalnych.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny I: Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym.

Cele szczegółowe:

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej.

Cel strategiczny II: Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych.

Cele szczegółowe:

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości, wolontariatu, grupa wsparcia.

Cel strategiczny III: Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- profesjonalna pomoc terapeutyczno- rehabilitacyjna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów zostało przyjęte uchwałą nr XXXIX/265/18 Rady Gminy Pątnów z dnia 30 maja 2018 roku.

Celem strategicznym rozwoju przestrzennego Gminy jest uzyskanie takiej jej struktury, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzystuje walory przyrodniczo-krajobrazowe terenów wiejskich oraz jej zasobów i potencjału dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców . Cel ten ma być zrealizowany poprzez następujące działania:

- utrzymanie istniejącego na terenie gminy systemu ochrony przyrody i krajobrazu jako elementu regionalnego wieloprzestrzennego systemu terenów chronionych,
- poprawę stanu środowiska,
- pełne wykorzystanie przyjętych zasad ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego oraz jego rewitalizacji w procesie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy,
- ochronę dziedzictwa kulturowego służącą utrwalaniu tożsamości i utrzymaniu głównych elementów jego struktury funkcjonalno-przestrzennej,
- uzyskanie wzrostu gospodarczego i zwiększenie efektywności gospodarowania przy wykorzystaniu walorów położenia gminy w pobliżu ważnego korytarza komunikacyjnego,
- uzyskanie wysokich standardów i ładu w zagospodarowaniu przestrzennym jednostek osadniczych oraz harmonizacja ich układu przestrzennego.

W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej gminy wyróżniono cztery główne strefy zagospodarowania przestrzennego:

- strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej – o najlepszych warunkach glebowo-rolniczych – z ustaloną polityką modernizacji i restrukturyzacji;
- strefa systemu ekologicznego – w tym: kompleks wielkopowierzchniowej ochrony przyrody (kompleks leśny Lasów Państwowych Nadleśnictwa Wieluń w pld.- wsch. części gminy, dolina rzeki Warty w większości pokrywające się z granicami form ochrony przyrody), pozostałe lasy, tereny wskazane do zalesień oraz pozostałe, lokalne korytarze ekologiczne

związane z występowaniem dolin rzecznych, cieków – z ustaloną polityką uwarunkowaną ekologicznie;

- strefa zurbanizowana – obejmująca tereny zabudowy wiejskiej poszczególnych jednostek osadniczych (istniejącej i projektowanej) w tym: zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zagrodową, rekreacji indywidualnej - letniskowej, usługową, działalności gospodarczej oraz obsługi technicznej. Do strefy tej należą również tereny zieleni urządzonej (park, cmentarze), tereny usług turystyki, sportu i rekreacji – z ustaloną polityką podnoszenia standardu życia mieszkańców i tworzenia warunków do rozwoju;

- strefa rozwoju – obejmuje tereny, na których planowana jest zmiana przeznaczenia dla potrzeb zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej, zagrodowej, rekreacji indywidualnej - letniskowej), usług turystyki, sportu i rekreacji, działalności gospodarczej – z ustaloną polityką tworzenia warunków do rozwoju.

W ramach powyższych stref wyodrębniono tereny zróżnicowane pod względem wiodącej funkcji, zasad i wskaźników zagospodarowania:

- tereny zabudowy mieszkaniowej,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny aktywności gospodarczej,
- tereny komunikacji,
- tereny infrastruktury technicznej i obsługi gminy,
- tereny zieleni oraz wód,
- tereny użytkowane rolniczo.

Dla każdej z kategorii terenów określono w Studium rodzaje kierunków przeznaczenia z ustaleniami dotyczącymi funkcji wiodących, uzupełniających i główne zasady zagospodarowania, przy czym dla terenów wyłączonych z zabudowy, ze względu na ich charakter, określono zakazy i dopuszczenia obowiązujące w ich zagospodarowaniu.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie Załęczna Wielkiego, Kałuż, Grabowej i Klusek zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się trzy podstawowe projekty zintegrowane oraz trzy projekty uzupełniające (pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne). Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekty uzupełniające mają charakter komplementarny do projektów zintegrowanych, głównie infrastrukturalne, niemniej jednak zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury lub powstanie nowych obiektów stworzy warunki do integracji społecznej i międzypokoleniowej mieszkańców, wesprze mieszkańców w różnych aspektach życia, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Pątnów we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 8. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1	
ZAŁĘCZE WIELKIE – LOKALNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW AKTYWNIIE DZIAŁAJĄCA NA RZECZ INTEGRACJI, WSPARCIA POTRZEBUJĄCYCH I OCHRONY ŚRODOWISKA	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Pątnów
Potencjalni partnerzy	Gmina Pątnów Jednostki Organizacyjne Gminy

Organizacje Pozarządowe
Liderzy społeczni

Lokalizacja przedsięwzięcia

Załęcze Wielkie (na obszarze rewitalizacji)

Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

Załęcze Wielkie jest to wieś położona na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, nad rzeką Wartą. Miejscowość ta zamieszkiwana jest przez 384 osoby (2020 rok). Na obszarze miejscowości Załęcze Wielkie jak i sąsiadujących objętych rewitalizacją brakuje miejsca do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców. Na terenie tej miejscowości istnieją pozostałości infrastruktury sportowej po zlikwidowanej szkole. Infrastruktura na tym terenie jest w bardzo złym stanie technicznym nie spełniającym norm bezpieczeństwa. Mieszkańcy Załęcza Wielkiego nie mają innej alternatywy do spędzenia wspólnego czasu na świeżym powietrzu, brakuje również możliwości zapewnienia atrakcyjnej przestrzeni dla dzieci i młodzieży. Na potrzeby utworzenia nowych miejsc przeznaczonych do spędzania wolnego czasu dla różnych grup pokoleniowych wskazały również wywiady pogłębione, gdzie mieszkańcy przedstawili potrzebę powstawania takich miejsc, ze względu na ograniczoną ich ilość i dużą odległość do nich.

Obok przedmiotowego terenu zlokalizowany jest dwukondygnacyjny budynek poszkolny, którego parter przeznaczony jest na potrzeby przedszkola, które wchodzi w skład Zespołu Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II Wielkiego w Załęczu Małym. Na wyższej kondygnacji budynku znajdują się nieużytkowane sale. Ze względu na brak mieszkań komunalnych oraz niewielkie zasoby komunalne gminy, istnieje możliwość wykorzystania tej części budynku na cele mieszkaniowe. Utworzenie mieszkań pozwoli stworzyć możliwość wparcia osób ze szczególnymi potrzebami.

Znacznym problemem wpływającym na jakość życia mieszkańców jest brak sieci kanalizacyjnej na terenie miejscowości. Powoduje to nie tylko konieczność usuwania nieczystości wyspecjalizowanym do tego sprzętem, ale również odory. Dodatkowo zły stan techniczny wielu zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowe, negatywnie wpływa na stan środowiska, w szczególności gleby i wody podziemne. Jest również dużym zagrożeniem dla podziemnego ujęcia wód zlokalizowanego w Załęczu Wielkim. Gmina podejmuje działania zmierzające do ograniczenia negatywnych zjawisk. Projektowana jest oczyszczalnia ścieków dla terenów Załęcza Wielkiego.

Na obszarze rewitalizacji ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze zlokalizowane są liczne domy letniskowe oraz gospodarstwo agroturystyczne, które są źródłem dochodów mieszkańców. Brakuje możliwości swobodnego wodowania kajaków – co ogranicza możliwość wykorzystania potencjału jaki daje rzeka Warta i dodatkowej atrakcji turystycznej przyciągającej turystów.

Jednym z niewielu miejsc, gdzie istnieje możliwość gromadzenia się mieszkańców i ich integracji społecznej jest kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, należący do parafii Najświętszego Serca Jezusowego w Dietrznikach. Budynek Kościoła w modernistycznym stylu powstał w 1981 roku, jednakże koniec robót budowlanych nastąpił 1989 roku. Upływ czasu powodujący zużycie materiałów, postęp technologiczny, zachodzące zmiany klimatyczne oraz konieczność ograniczania kosztów eksploatacyjnych powodują konieczność jego termomodernizacji, zwłaszcza w zakresie modernizacji dachu oraz ogrzewania.

Wśród negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji stwierdzono występowanie następujących problemów: bezrobocie, ubóstwo

i niski kapitał ludzki. W celu ich minimalizacji planuje się szereg wydarzeń, inicjatyw oraz szkoleń, które skutecznie będą wpływać na poprawę w tych sferach.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 1 jest wieloaspektowa poprawa jakości życia na terenie miejscowości Załęcze Wielkie. Ze względu, iż przedsięwzięcie zlokalizowane jest na obszarach wiejskich na terenach chronionych, ich specyfika dotyczy działań infrastrukturalnych środowiskowych oraz zapewniania infrastruktury umożliwiającej wspólne spędzanie czasu, aktywny wypoczynek oraz działań skierowanych na wsparcie mieszkańców w zakresie integracji społecznej oraz ograniczania problemów m.in. wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I – Modernizacja i zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego

Zadanie obejmuje stworzenie bezpiecznego i atrakcyjnego miejsca do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu, rozwijania umiejętności sportowych, wzrostu aktywności fizycznej oraz integracji mieszkańców.

Rozpoczęto działania przygotowawcze niezbędne do realizacji projektu. W tym celu opracowano dokumentację projektową dotyczącą budowy i modernizacji obiektów sportowych.

Prace budowlano-remontowe będą obejmowały m.in.:

- modernizację płyty boiska piłkarskiego;
- modernizację instalacji oświetlenia boiska;
- instalację urządzeń do street workoutu;
- budowę boiska do piłki siatkowej plażowej;
- montaż elementów małej architektury: altan, ławek parkowych, koszy na śmieci, tablic edukacyjnych, stołów do gry w szachy i tenisa stołowego, zegara słonecznego;
- makroniwelację terenu wraz z profilowaniem skarp;
- wprowadzenie nowych nasadzeń roślinnych na terenach biologicznie czynnych wraz z infrastrukturą nawadniającą;
- przebudowę fragmentów ciągów pieszych.

Moduł II - Utworzenie mieszkań komunalnych, na pierwszym piętrze budynku przedszkola w Załęczu Wielkim, poszerzenie oferty mieszkaniowej gminy

Na terenie miejscowości zlokalizowany jest budynek dawnej szkoły, który znajduje się w zasobach komunalnych gminy. Duga kondygnacja jest obecnie nieużytkowana, a sytuacja demograficzna gminy oraz obszaru rewitalizacji nie wskazuje, iż w najbliższym okresie zajdzie konieczność ponownego otwarcia szkoły. W związku z powyższym planuje się adaptację części budynku poszkolnego na cele funkcji mieszkaniowej, mającą na celu powstanie mieszkań komunalnych dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

Zadanie obejmuje przebudowę całego piętra budynku i jego adaptację na 6 mieszkań komunalnych dla mieszkańców Gminy Pątnów.

Zakres robót obejmuje m.in.:

- roboty budowlane murarskie;
- roboty instalacyjne: elektryczne, wodno-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, wentylacyjne;
- roboty wykończeniowe, płytki i wylewki, tynkowanie i malowanie ścian;
- wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej.

Moduł III – Budowa przystani kajakowej na rzece Warcie

Zakres zadania:

- przygotowanie nabrzeża do swobodnego wodowania kajaków;
- budowa pomostów do cumowania kajaków;
- budowa wiat do suszenia kajaków;
- montaż oświetlenia (solarnego lub elektrycznego);
- budowa altany/ wiaty do wypoczynku mieszkańców i turystów.

Moduł IV – Budowa kanalizacji sanitarnej

Obecnie jest opracowywana dokumentacja projektowa na budowę oczyszczalni i kanalizacji sanitarnej.

Zakres prac obejmuje:

- budowę oczyszczalni ścieków;
- budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami.

Moduł V – Termomodernizacja budynku kościoła

Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej modernizacji obiektu oraz audytu energetycznego w celu zapewnienia odpowiedniej efektywności energetycznej budynku. Prace budowlano-remontowe będą obejmowały wymianę pokrycia dachowego wraz z więźbą dachową oraz wymianę instalacji centralnego ogrzewania wraz ze źródłem ciepła.

Moduł VI – Cykl przedsięwzięć wspierających mieszkańców w rozwiązywaniu problemów oraz poprawiających integrację mieszkańców oraz aktywizację wszystkich mieszkańcom

Celem niniejszego modułu jest szereg spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę wspierających integrację mieszkańców, edukację, kulturę oraz rozwój zainteresowań.

Cykl ten obejmuje istniejące wydarzenia oraz te, które mają szansę powstać dzięki nowym możliwościom i inicjatywom oddolnym. Spaja on wszystkie przedsięwzięcia zintegrowane oraz uzupełniające w całość i umożliwia pełne wykorzystanie odnowionych przestrzeni i przywróconych do życia budynków.

Organizacja zajęć, warsztatów, kursów o tematyce zgodnej ze zgłaszanym zapotrzebowaniem przez zaangażowane organizacje pozarządowe oraz mieszkańców. Planuje się również organizację zajęć i zaangażowanie dzieci i młodzieży w celu zapewnienia atrakcji w czasie wolnym połączonych z aktywnością fizyczną oraz rozwojem kulturalnym w zakresie umuzykalnienia.

Istniejące i proponowane spotkania stanowią katalog otwarty przedstawiony poniżej:

- DOŻYNKI GMINNE;
- FESTYN DLA DZIECI I MŁODZIEŻY;
- DZIEŃ PIECZONEGO ZIEMNIAKA;
- SPOTKANIA ZESPOŁU FOLKLORYSTYCZNEGO;
- SPOTKANIA LOKALNEGO KOŁA GOSPODYŃ WIEJSKICH;
- SPOTKANIA I WYDARZENIA ORGANIZOWANE PRZEZ WSPÓLNOTĘ GRUNTOWĄ;
- SPOTKANIA I DZIAŁALNOŚĆ OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ;
- UROCZYSTOŚCI ZWIĄZANE Z WYDARZENIAMI HISTORYCZNYMI WPIERAJĄCYMI LOKALNĄ TOŻSAMOŚĆ;
- ZAJĘCIA SPORTOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY;

- SZKOLENIA W ZAKRESIE ROZWOJU NOWYCH KOMPETENCJI I WSPARCIE BEZROBOTNYCH;
- ORGANIZACJA WIGILII DLA MIESZKAŃCÓW;
- WSPARCIE LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE POZYSKIWANIA ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja niniejszego projektu zintegrowanego łączy działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami przez zastosowanie projektowania uniwersalnego.

Podczas realizacji elementów infrastrukturalnych zostaną głównie zastosowane rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej.

Powiązania przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Kierunek 1.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych

Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej

Kierunek 1.3. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o materialne i niematerialne elementy dziedzictwa lokalnego

Kierunek 1.4. Wzmocnienie integracji i solidarności między mieszkańcami

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.1. Adaptacja niewykorzystanych budynków i przestrzeni do nowych funkcji

Kierunek 2.2. Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 2.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.4. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Kierunek 2.5. Wprowadzanie rozwiązań technicznych ograniczających wpływ zmian klimatu na lokalną społeczność

Kierunek 2.6. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji umożliwiającą aktywny wypoczynek, integrację mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej

CEL 3: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: WSPARCIE RÓŻNORODNEJ AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW

Kierunek 3.1. Wspieranie organizacji pozarządowych (m.in.: KGW, OSP, Wspólnoty Gruntowe) i lokalnych liderów w działaniach na rzecz integracji społecznej

Kierunek 3.4. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do wsparcia turystyki (w tym tworzenia gospodarstw agroturystycznych)

Kierunek 3.5. Wsparcie aktywizacji zawodowej mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Możliwe źródła finansowania

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia

<p>Moduł I: 657.800,00 zł Moduł II: 700.000,00 zł Moduł III: 1.500.000,00 zł Moduł IV: 15.000 000,00 zł Moduł V: 180.000,00 zł Moduł VI: 250 000,00 zł* łącznie: 30.187.800,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej Moduł I-VI) *koszty całkowitego cyklu obejmujące wydarzenia ze wszystkich przedsięwzięć zintegrowanych</p>	<p>- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)</p>	<p>Moduł I: 2023-2025 Moduł II: 2023-2025 Moduł III: 2024-2032 Moduł IV: 2025-2027 Moduł V: 2023-2034 Moduł VI: 2023-2032</p>
---	--	--

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- przywrócenie terenów po boiskach szkolnych do funkcjonowania na rzecz rozwoju mieszkańców;
- poprawa zdrowia mieszkańców;
- wzrost integracji mieszkańców;
- pełna adaptacja budynku po szkole podstawowej;
- wsparcie najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy;
- poprawa bezpieczeństwa i jakości życia na obszarze rewitalizacji;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obszaru;
- poprawa stanu środowiska i przystosowanie do zmian klimatu.

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów rekreacyjno-sportowych oddana do użytku	3 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych procesowi termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej	70 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów infrastruktury technicznej	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba zorganizowanych wydarzeń na obszarze rewitalizacji	5 wydarzeń/rok	Dane na podstawie zgłoszonych wydarzeń
Liczba mieszkań komunalnych oddana do użytku	6 szt.	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych

Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 20%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Liczba mieszkańców korzystających z nowych obiektów sportowych	100 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców
Liczba osób korzystających z lokali komunalnych	12 os.	Na podstawie danych Urzędu Gminy
Ilość ścieków odprowadzonych kanalizacji sanitarnej	500 m ³ /rok	Dane na podstawie zużycia wody

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 9. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
KAŁUŻE – AKTYWNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW WYKOZYSTUJĄCA WALORY PRZYRODNICZE GMINY NA RZECZ ROZWOJU INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I WSPARCIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pątnów
Potencjalni partnerzy
Gmina Pątnów Jednostki Organizacyjne Gminy Organizacje Pozarządowe Liderzy społeczni Lokalni Przedsiębiorcy
Lokalizacja przedsięwzięcia
Kałuże (na obszarze rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Kałuże jest to niewielka wieś położona na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, nad rzeką Wartą, zamieszkiwana przez 244 osoby (2020 rok). Duże rozproszenie zabudowy powoduje problemy z integracją mieszkańców. Ponadto istniejąca infrastruktura społeczna w złym stanie technicznym w dużym stopniu ogranicza możliwości organizacyjne oraz korzystanie z niej przez mieszkańców.</p> <p>Budynek centrum sołectkiego wymaga przeprowadzenia remontu i rozbudowy. Konieczne jest powstanie zaplecza kuchennego, które powstałoby z dawnego mieszkania socjalnego które jest w budynku. Rozwiązałyby to problem braku możliwości organizowania większej ilości imprez np. integracyjnych, promocyjnych, które wymagają przygotowania posiłków, z których słynie region. Prężnie działającymi organizacjami pozarządowymi są na tym terenie Koło Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia, które ze względu na infrastrukturę i środki posiadają ograniczone możliwości działania. Obie te organizacje promują region oraz gminę angażując się w organizację licznych wydarzeń kulinarnych, oświatowych czy wsparcia potrzebujących</p> <p>W pobliżu Źródłka Objawienia istnieje wolny plac, na którym odwiedzający parkują swoje samochody, jednak brakuje odpowiedniego zagospodarowania terenu przy parkingu, który mógłby służyć mieszkańcom jako miejsce spotkań oraz aktywnego wypoczynku. Podstawowymi rzeczami, których brakuje są przede wszystkim: oświetlenie, ławki, kosze na</p>

śmieci. Brak oświetlenia utrudnia poruszanie się po obszarze otaczającym źródło oraz od parkingu do źródła i po samym parkingu, największa trudność występuje, gdy zapada zmrok. Brakuje również ławek, na których podczas upałów, czy po długich pieszych wędrówkach, odwiedzający mogliby usiąść i chwilę odpocząć. W pobliżu znajdują się części, którą można zagospodarować na boisko do piłki siatkowej. Dzięki stworzeniu takiego miejsca, poszerzy się możliwość aktywnego spędzania czasu wśród dzieci, młodzieży, a także dorosłych.

Kolejnym istotnym problemem jest zagospodarowanie ścieków bytowych. Konieczność ich zagospodarowania, wadliwe zbiorniki bezodpływowe na nieczystości. Ochrona zasobów przyrodniczych i środowiskowych gminy jako cennego waloru turystycznego powoduje konieczność poszukiwania rozwiązań w tym zakresie. Wieś Kałuże charakteryzuje się znacznym rozproszeniem zabudowy, co uniemożliwia rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej ze względu na brak opłacalności takiej inwestycji, powoduje to konieczność wsparcia rozwiązań indywidualnych.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 2 jest wieloaspektowa poprawa jakości życia na terenie miejscowości Kałuże. Z tego względu, iż przedsięwzięcie zlokalizowane jest na obszarach wiejskich na terenach chronionych, ich specyfika dotyczy działań infrastrukturalnych prośrodowiskowych oraz zapewniania infrastruktury umożliwiającej wspólne spędzanie czasu, aktywny wypoczynek oraz działań w zakresie wsparcia mieszkańców w zakresie integracji społecznej oraz wsparcia lokalnej działalności gospodarczej zwłaszcza podmiotów związaną z turystyką.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I – Remont i doposażenie budynku centrum sołeckiego

Zadanie obejmuje stworzenie atrakcyjnego miejsca przeznaczonego do spotkań i integracji mieszkańców oraz umożliwienie organizacji wydarzeń dla społeczności lokalnej. Miejsce to ma służyć rozwojowi zainteresowań mieszkańców oraz dać możliwość stworzenia przestrzeni dla organizacji pozarządowych. Remont umożliwi przystosowanie obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej remontu budynku. Prace budowlano-remontowe będą obejmowały:

- powstanie zaplecza kuchennego;
- prace malarskie;
- prace budowlane – wyburzeniowe i murarskie;
- przebudowa instalacji elektrycznej i wentylacyjnej;
- przebudowa węzła sanitarnego;
- prace wykończeniowe;

Kolejnym elementem przedsięwzięcia będzie wyposażenie budynku w niezbędny sprzęt agd oraz meble (stoły i krzesła).

Moduł II - Zagospodarowanie terenu w Kałużach przy parkingu w pobliżu Doliny Objawienia

Zadanie ma na celu wykorzystanie wolnego terenu przy parkingu w Dolinie Objawienia oraz zwiększenie atrakcyjności terenu zarówno dla mieszkańców jak i turystów.

Zakres prac obejmuje:

- montaż oświetlenia;

- montaż ławek;
- montaż koszy na śmieci;
- budowa ogrodzenia miejsca postoju samochodów;
- zagospodarowanie boiska do siatkówki.

Moduł III – Budynek agroturystyczny z ogrodem pokazowym

Powstanie innowacyjnego ogrodu pokazowego, który obsadzony zostanie przede wszystkim roślinami preriowymi, umożliwiając zaprezentowanie rozwiązań samowystarczalnych dla ogrodów i terenów zieleni urządzonej. W sytuacji globalnego ocieplenia stanowi to przykład nowoczesnego projektowania ogrodów w obliczu suszy. Na terenie ogrodu powstanie budynek agroturystyczny w którym zaprojektowane zostaną nowoczesne pomieszczenia przeznaczone na prowadzenie warsztatów dla dzieci i dorosłych. Na terenie obiektu prowadzone będą działania edukacyjne, oświatowe oraz imprezy tematyczne.

Moduł IV - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Zabudowa wsi Kałuże charakteryzuje się dużym rozproszeniem, które powoduje, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest nierentowna, jednakże konieczność ochrony zasobów przyrodniczych i środowiskowych gminy powoduje konieczność podjęcia działań w celu właściwego zagospodarowania ścieków bytowych. Zadanie obejmuje wsparcie rozwiązań chroniących środowisko przez budowę i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków.

Moduł V – Cykl przedsięwzięć wspierających mieszkańców w rozwiązywaniu problemów oraz poprawiających integrację oraz aktywizację wszystkich mieszkańców

Kontynuacja działań opisanych w Przedsięwzięciu zintegrowanym nr 1 – moduł VI. Część wydarzeń będzie organizowana w nowych lub zmodernizowanych obiektach i przestrzeniach.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja niniejszego projektu zintegrowanego łączy działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami przez zastosowanie projektowania uniwersalnego.

Podczas realizacji elementów infrastrukturalnych zostaną głównie zastosowane rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej.

Powiązania przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Kierunek 1.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych

Kierunek 1.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej

Kierunek 1.3. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o materialne i niematerialne elementy dziedzictwa lokalnego

Kierunek 1.4. Wzmocnienie integracji i solidarności między mieszkańcami

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.1. Adaptacja niewykorzystanych budynków i przestrzeni do nowych funkcji

Kierunek 2.2. Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 2.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.4. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Kierunek 2.5. Wprowadzanie rozwiązań technicznych ograniczających wpływ zmian klimatu na lokalną społeczność

Kierunek 2.6. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji umożliwiającą aktywny wypoczynek, integrację mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej

Kierunek 2.7. Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej budynków

CEL 3: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: WSPARCIE RÓŻNORODNEJ AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW

Kierunek 3.1. Wspieranie organizacji pozarządowych (m.in.: KGW, OSP, Wspólnoty Gruntowe) i lokalnych liderów w działaniach na rzecz integracji społecznej

Kierunek 3.2. Wzrost podejmowanych inicjatyw oddolnych i ich wsparcie przez samorząd

Kierunek 3.3. Wsparcie rozwoju lokalnych działalności gospodarczych, przez rozwój infrastruktury turystycznej

Kierunek 3.4. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do wsparcia turystyki (w tym tworzenia gospodarstw agroturystycznych)

Kierunek 3.5. Wsparcie aktywizacji zawodowej mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 800.000,00 zł Moduł II: 200.000,00 zł Moduł III: 2.000.000,00 zł Moduł IV: 1.000.000,00 zł Moduł V: (wartość łączna przedsięwzięć została przedstawiona w PZ nr 1)* łącznie: 4.000.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej Moduł I-V) *koszty całkowitego cyklu obejmujące wydarzenia ze wszystkich przedsięwzięć zintegrowanych	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2024-2025 Moduł III: 2023-2032 Moduł IV: 2023-2032 Moduł V: 2023-2032

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- poprawa bezpieczeństwa i jakości życia na obszarze rewitalizacji;
- poprawa stanu środowiska i przystosowanie do zmian klimatu;
- wzrost integracji mieszkańców;
- zwiększenie możliwości działania organizacji pozarządowych;
- nowe przestrzenie dla mieszkańców do spędzania czasu wolnego;
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obszaru;
- wsparcie przedsiębiorców i przedsiębiorczości.

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów rekreacyjno-sportowych oddana do użytku	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych procesowi termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	50 szt.	Protokół odbioru
Liczba zorganizowanych wydarzeń na obszarze rewitalizacji	5 wydarzeń/rok	Dane na podstawie zgłoszonych wydarzeń
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 20%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Ilość ścieków zutilizowanych za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków	500 m ³ /rok	Dane na podstawie zużycia wody

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 10. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3	
KLUSKI I GRABOWA – MAŁYMI KROKAMI W KIERUNKU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Pątnów	
Potencjalni partnerzy	
Gmina Pątnów Jednostki Organizacyjne Gminy Organizacje Pozarządowe Liderzy społeczni	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Kluski i Grabowa (na obszarze rewitalizacji)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Kluski i Grabowa to niewielkie wsie położone na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, zamieszkiwane łącznie przez 167 osoby (2020 rok). Na obszarze tych niewielkich miejscowości brakuje miejsca, w którym mieszkańcy mogliby wspólnie spędzić czas oraz zorganizować wydarzenia dla lokalnej społeczności. Na terenie Klusek istnieje remiza Ochotniczej Straży Pożarnej. Obiekt ten jest w złym stanie technicznym, jednakże posiada olbrzymi potencjał dla rozwoju lokalnego. Budynek wymaga generalnego remontu	

(zwłaszcza remontu zaplecza sanitarnego i kuchennego) z uwzględnieniem jego rozbudowy oraz termomodernizacji. Dzięki działaniu na terenie remizy i poszerzeniu możliwości budynku nowe możliwości zyskają nie tylko strażacy, ale również inne organizacje pozarządowe w tym Koło Gospodyń Wiejskich oraz wszyscy mieszkańcy.

Konieczność zagospodarowania ścieków bytowych, wadliwe zbiorniki bezodpływowe na nieczystości, ochrony zasobów przyrodniczych i środowiskowych gminy jako cennego waloru turystycznego powoduje konieczność poszukiwania rozwiązań w tym zakresie. Wsie Kluski i Grabowa charakteryzują się znacznym rozproszeniem zabudowy, co uniemożliwia rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej ze względu na brak opłacalności takiej inwestycji, powoduje to konieczność wsparcia rozwiązań indywidualnych.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 3 jest wsparcie integracji lokalnej społeczności oraz zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców, które da możliwość organizacji wydarzeń dla społeczności lokalnej wpływających na wzrost integracji społecznej oraz zapewnienie alternatywy do spędzania czasu wolnego. Dodatkowo planuje się wprowadzenie rozwiązań zabezpieczających środowisko naturalne.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I – Przebudowa i modernizacja remizy OSP w Kluskach

W centralnej części miejscowości zlokalizowany jest budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w złym stanie technicznym. Istnieje możliwość adaptacji części budynku na potrzeby mieszkańców. W budynku, poza dotychczasową działalnością Ochotniczej Straży Pożarnej, planuje się spotkania Koła Gospodyń Wiejskich oraz adaptację przestrzeni na cele integracji lokalnej społeczności ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów.

Przystępując do realizacji projektu niezbędne jest przeprowadzenie działań przygotowawczych, obejmujących opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej remontu budynku. Prace budowlano-remontowe będą obejmowały:

- przebudowę w celu stworzenia kotłowni;
- wymiana dachu, okien i drzwi;
- remont wewnątrz – ściany, podłogi, itp.;
- remont zaplecza sanitarnego i kuchennego;
- roboty budowlane murarskie;
- roboty instalacyjne: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, wentylacyjna;
- roboty wykończeniowe, płytki i wylewki, tynkowanie i malowanie ścian;
- wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej;
- termomodernizacja budynku;

Wyposażenie budynku obejmować będzie: zaplecze kuchenne, socjalne i wyposażenie sali: m. in. krzesła i stoły.

Moduł II - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Zabudowa wsi Grabowa i Kluski charakteryzuje się dużym rozproszeniem, które powoduje, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest nie rentowna, jednakże konieczność ochrony zasobów przyrodniczych i środowiskowych gminy powoduje konieczność podjęcia działań w celu właściwego zagospodarowania ścieków bytowych. Zadanie obejmuje wsparcie rozwiązań chroniących środowisko prze budowę i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków.

Moduł III – Cykl przedsięwzięć wspierających mieszkańców w rozwiązywaniu problemów oraz poprawiających integrację mieszkańców oraz aktywizację wszystkich mieszkańców

Kontynuacja działań opisanych w Przedsięwzięciu zintegrowanym nr 1 – moduł VI. Część wydarzeń będzie organizowana w nowych lub zmodernizowanych obiektach i przestrzeniach.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja niniejszego projektu zintegrowanego łączy działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami przez zastosowanie projektowania uniwersalnego.

Podczas realizacji elementów infrastrukturalnych zostaną głównie zastosowane rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej.

Powiązania przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Kierunek 1.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych

Kierunek 1.4. Wzmocnienie integracji i solidarności między mieszkańcami

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.1. Adaptacja niewykorzystanych budynków i przestrzeni do nowych funkcji

Kierunek 2.2. Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 2.4. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Kierunek 2.7. Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej budynków

CEL 3: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: WSPARCIE RÓŻNORODNEJ AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW

Kierunek 3.1. Wspieranie organizacji pozarządowych (m.in.: KGW, OSP, Wspólnoty Gruntowe) i lokalnych liderów w działaniach na rzecz integracji społecznej

Kierunek 3.2. Wzrost podejmowanych inicjatyw oddolnych i ich wsparcie przez samorząd

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1.400.000,00 zł Moduł II: 1.500.000,00 zł Moduł III: (wartość łączna przedsięwzięć została przedstawiona w PZ nr 1)* łącznie: 2.900.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej Moduł I -II) *koszty całkowitego cyklu obejmujące wydarzenia ze	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2024-2032 Moduł III: 2023-2032

wszystkich przedsięwzięć zintegrowanych		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie częstotliwości imprez kulturalnych, integracyjnych i promujących region, poprawa estetyki budynku; • nowe miejsce do spotkań integracyjnych; • zwiększenie oferty wydarzeń dla lokalnej społeczności; • poprawa stanu środowiska i przystosowanie do zmian klimatu; • poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej obszaru; • zwiększenie świadomości ekologicznej; • wzrost integracji mieszkańców. 		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych remontowi i adaptacji na nowe funkcje	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba obiektów poddanych procesowi termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	50 szt.	Protokół odbioru
Liczba zorganizowanych wydarzeń na obszarze rewitalizacji	5 wydarzeń/rok	Dane na podstawie zgłoszonych wydarzeń
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 20%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny
Ilość ścieków zutilizowanych za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków	500 m ³ /rok	Dane na podstawie zużycia wody

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 11. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 1
BUDOWA ŚCIEŻEK DYDAKTYCZNYCH ORAZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ
Podmiot realizujący
Gmina Pątnów
Lokalizacja

Załącze Wielkie – Kałuże – Grabowa – Kluski (cały obszar rewitalizacji)

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma na celu poprawę infrastruktury turystycznej wspierającej rozwój wiedzy o regionie oraz tożsamości lokalnej w postaci ścieżek dydaktycznych oraz rozwój infrastruktury rowerowej w postaci dróg, szlaków i ścieżek rowerowych. Ścieżki dydaktyczne oraz infrastruktura rowerowa w znacznym stopniu wykorzystywać będą już istniejące drogi publiczne oraz drogi leśne. Spójna infrastruktura rowerowa ma na celu ułatwić komunikację pomiędzy miejscowościami ułatwiając przemieszczanie mieszkańców oraz wzbogacić ofertę turystyczną obszaru. Zadanie obejmuje:

- utwardzenie powierzchni istniejących dróg/ścieżek rowerowych;
- stworzenie nowych szlaków i ścieżek rowerowych;
- budowa infrastruktury towarzyszącej tj. miejsc postojowych dla rowerzystów;
- rozbudowa małej architektury, tablic edukacyjnych oraz elementów sensorycznych uwzględniających potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami;
- oznakowanie ścieżek i szlaków rowerowych.

Szacowane koszty przedsięwzięcia określa się na 1.500.000,00 zł.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Kierunek 1.1. Zwiększenie możliwości i różnorodności form spędzania czasu wolnego dla różnych grup społecznych

Kierunek 1.3. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o materialne i niematerialne elementy dziedzictwa lokalnego

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.2. Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 2.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.6. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji umożliwiającą aktywny wypoczynek, integrację mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej

CEL 3: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: WSPARCIE RÓŻNORODNEJ AKTYWNOŚCI MIESZKAŃCÓW

Kierunek 3.3. Wsparcie rozwoju lokalnych działalności gospodarczych, przez rozwój infrastruktury turystycznej

Kierunek 3.4. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do wsparcia turystyki (w tym tworzenia gospodarstw agroturystycznych)

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 2

BUDOWA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE OBJĘTYM REWITALIZACJĄ ORAZ WSPARCIE W ZAKRESIE ROZWOJU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Podmiot realizujący

Gmina Pątnów

Lokalizacja

Załącze Wielkie – Kałuże – Grabowa – Kluski (cały obszar rewitalizacji)

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma na celu poprawę efektywności energetycznej w obiektach użyteczności publicznej i obiektach prywatnych. Zadanie polega na zwiększeniu udziału energii odnawialnej użytkowanej przez instytucje publiczne jak i mieszkańców obszaru rewitalizacji. Planuje się montaż instalacji OZE na budynkach instytucji publicznych, komunalnych oraz obiektach mieszkalnych należących do osób prywatnych.

Szacowane koszty przedsięwzięcia określa się na 2.000.000,00 zł.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.4. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Kierunek 2.7. Wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej budynków

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY NR 3

REMONT DRÓG POWIATOWYCH I GMINNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI

Podmiot realizujący

Gmina Pątnów

Lokalizacja

Załęcze Wielkie – Kałuże – Grabowa – Kluski (cały obszar rewitalizacji)

Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie ma na celu przebudowę dróg powiatowych oraz gminnych na terenie miejscowości Załęcze Wielkie, Kałuże, Grabowa oraz Kluski położonych na obszarze rewitalizacji.

Załęcze Wielkie posiada charakterystyczny układ zabudowy, główną oś miejscowości stanowi droga powiatowa, od której po obu stronach odchodzą drogi gminne, rozgałęziające się na kolejne drogi. Droga powiatowa oraz drogi gminne na terenie Załęcza Wielkiego są w złym stanie technicznym, co stanowi zagrożenie dla mieszkańców i wszystkich ich użytkowników. Zadanie na terenie Załęcza Wielkiego polega na przebudowie dróg poprzez utwardzenie nawierzchni jezdnej, budowę chodników i oznakowanych przejść dla pieszych wraz z budową kanalizacji deszczowej pozwalającej na rozwiązanie problemu z wodami opadowymi oraz zanieczyszczeniami. Zły stan techniczny dróg na obszarze rewitalizacji widoczny jest również na terenie pozostałych miejscowości. Po latach użytkowania drogi wymagają remontu. Ubytki asfaltu w jezdni oraz brak odpowiednich poboczy wpływa na bezpieczeństwo kierujących pojazdami oraz pieszych i rowerzystów. Wiele dróg gminnych na obszarze rewitalizacji jest nieutwardzonych, nie posiada nawierzchni asfaltowej. Zadanie polega na wprowadzeniu nowej nawierzchni oraz budowę utwardzonych poboczy.

Zadanie na obszarze rewitalizacji obejmuje m.in.:

- remont nawierzchni jezdnej;
- położenie nowych nawierzchni jezdni z asfaltu;
- budowa chodników;
- budowa bezpiecznych przejść dla pieszych uwzględniających spowolnienie ruchu;
- budowa poboczy utwardzonych;
- poprawa stanu istniejących rowów poprzez ich udrożnienie i pogłębienie;
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z budową oczyszczalni ścieków.

Szacowane koszty przedsięwzięcia określa się na 13.200.000,00 zł.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 2: ZAŁĘCZE WIELKIE – KAŁUŻE – KLUSKI – GRABOWA: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, SPORTOWA I SPOŁECZNA WSPARCIEM DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Kierunek 2.2. Likwidacja barier i wzrost dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 2.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 2.4. Rozbudowa infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Pątnów zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Dodatkowo diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji wykazała również problemy obszaru w sferze technicznej.

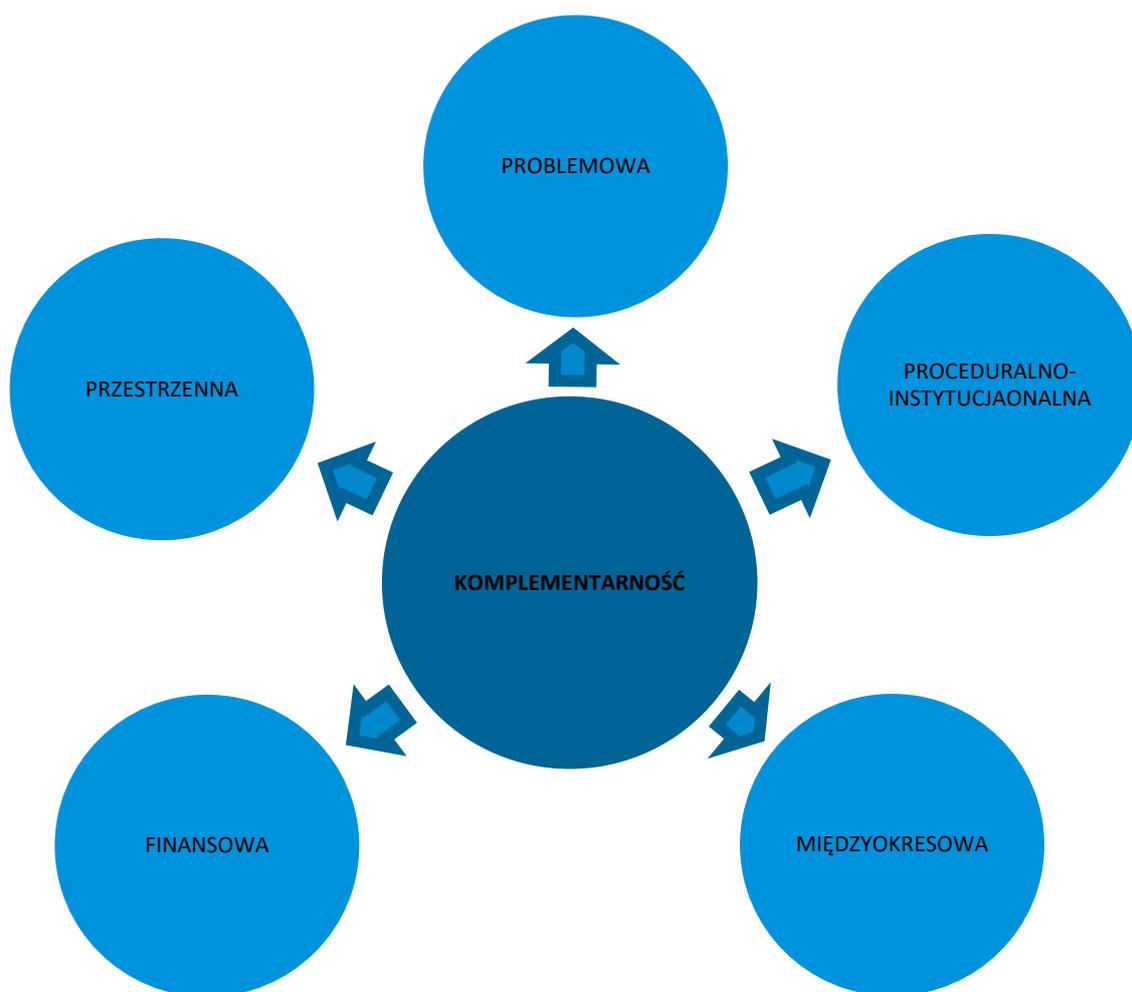
Obszar rewitalizacji obejmuje swym zakresem cztery miejscowości, w związku z czym istniejące zasoby stanowią wystarczającą bazę dla realizowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie zaplanowane działania rewitalizacyjne będą realizowane w granicach obszaru rewitalizacji.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny

oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 12. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	ZAŁĘCZE WIELKIE – LOKALNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW AKTYWNIIE DZIAŁAJĄCA NA RZECZ INTEGRACJI, WSPARCIA POTRZEBUJĄCYCH I OCHRONY ŚRODOWISKA					
PZ nr 2	KAŁUŻE – AKTYWNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW WYKOZYSTUJĄCA WALORY PRZYRODNICZE GMINY NA RZECZ ROZWOJU INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I WSPARCIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI					
PZ nr 3	KLUSKI I GRABOWA – MAŁYMI KROKAMI W KIERUNKU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI					
PU nr 1	BUDOWA ŚCIEŻEK DYDAKTYCZNYCH ORAZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ					
PU nr 2	BUDOWA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE OBJĘTYCH REWITALIZACJĄ ORAZ WSPARCIE W ZAKRESIE ROZWOJU ODDAWIALNYCH ŚRÓDEŁ ENERGII					
PU nr 3	REMONT DRÓG POWIATOWYCH I GMINNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów

strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3
PZ nr 1	ZAŁĘCZE WIELKIE – LOKALNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW AKTYWNI DZIAŁAJĄCA NA RZECZ INTEGRACJI, WSPARCIA POTRZEBUJĄCYCH I OCHRONY ŚRODOWISKA			
PZ nr 2	KAŁUŻE – AKTYWNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW WYKOZYSTUJĄCA WALORY PRZYRODNICZE GMINY NA RZECZ ROZWOJU INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I WSPARCIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
PZ nr 3	KLUSKI I GRABOWA – MAŁYMI KROKAMI W KIERUNKU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI			
PU nr 1	BUDOWA ŚCIEŻEK DYDAKTYCZNYCH ORAZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ			
PU nr 2	BUDOWA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE OBJĘTYCH REWITALIZACJĄ ORAZ WSPARCIE W ZAKRESIE ROZWOJU ODDAWIALNYCH ŚRÓDEŁ ENERGII			
PU nr 3	REMONT DRÓG POWIATOWYCH I GMINNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI			

Źródło: opracowanie własne.

8.3.2. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej Gminny Program Rewitalizacji został poddany weryfikacji poszczególnych organów, o których mowa w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 485.). Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 został zaopiniowany przez:

- zarząd właściwego powiatu,
- zarząd właściwego województwa,
- właściwego wojewodę,

- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa,
- właściwego komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zdobie Nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961 ze zm.),
- właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
- właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Pątnów do 2030 roku. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Wójt Gminy Pątnów odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Gminy Pątnów, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.3. Komplementarność międzyokresowa

Zgodność ciągłości programowej zostanie zachowana dzięki kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności, która w procesie rewitalizacji ma kluczowe znaczenie. Pomimo, że Gmina Pątnów nie posiadała w poprzednich latach Programu Rewitalizacji to prowadzone przez nią działania odznaczały się rewitalizacyjnym charakterem i znacznie poprawiły jakość życia jej mieszkańców. Działania rewitalizacyjne w niniejszym programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 oraz kolejnej perspektywie.

Tabela 14. Zestawienie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w poszczególnych perspektywach finansowych Unii Europejskiej.

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Modernizacja boisk sportowych Centrum Sportu i Rekreacji w Pątnowie, etap I	654 821,55 zł	450 000,00 zł	Gmina Pątnów

Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1	„Bądź aktywny – tylko ty możesz coś zmienić”	769 446,14 zł	654 029,22 zł	Gmina Pątnów /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie
2	Kompetencje kluczowe – klucz do przyszłości	438 530,36 zł	372 750,81 zł	Gmina Pątnów
3	Aktywna integracja szansą na lepszą przyszłość	50 000,00 zł	42 500,00 zł	Gmina Pątnów
4	Nasza duma – dożynki 2009	49 957,44 zł	42 463,82 zł	Gmina Pątnów
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1	Nowoczesna edukacja w Gminie Pątnów	1 488 676,32 zł	1 265 374,87 zł	Gmina Pątnów
2	E-Pątnów – lepsza edukacja dla lepszej przyszłości uczniów i uczennic w Gminie Pątnów	1 348 207,80 zł	1 145 976,63 zł	Gmina Pątnów
3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Pątnów tj. budynku Zespołu Szkół Samorządowych im. Króla Władysława Jagiełły w Dietrzynkach oraz budynku Urzędu Gminy Pątnów i Ośrodka Zdrowia w Pątnowie	2 491 618,38 zł	1 050 861,04 zł	Gmina Pątnów
4	Likwidacja dzikiego wysypiska śmieci na działce ewidencyjnej nr 474 w miejscowości Załęczce Wielkie	397 441,00 zł	273 853,32 zł	Gmina Pątnów
5	W rodzinie siła	279 446,41 zł	234 691,21	Gmina Pątnów /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie
6	Aktywny Pątnów	157 697,94 zł	134 047,94 zł	Gmina Pątnów /Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.4. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i Funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa łódzkiego w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

8.3.5. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami /przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są wyłącznie w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Pomimo iż działania są prowadzone w różnych częściach obszaru, to znacząco oddziałują pomiędzy sobą prowadząc do efektu synergii.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

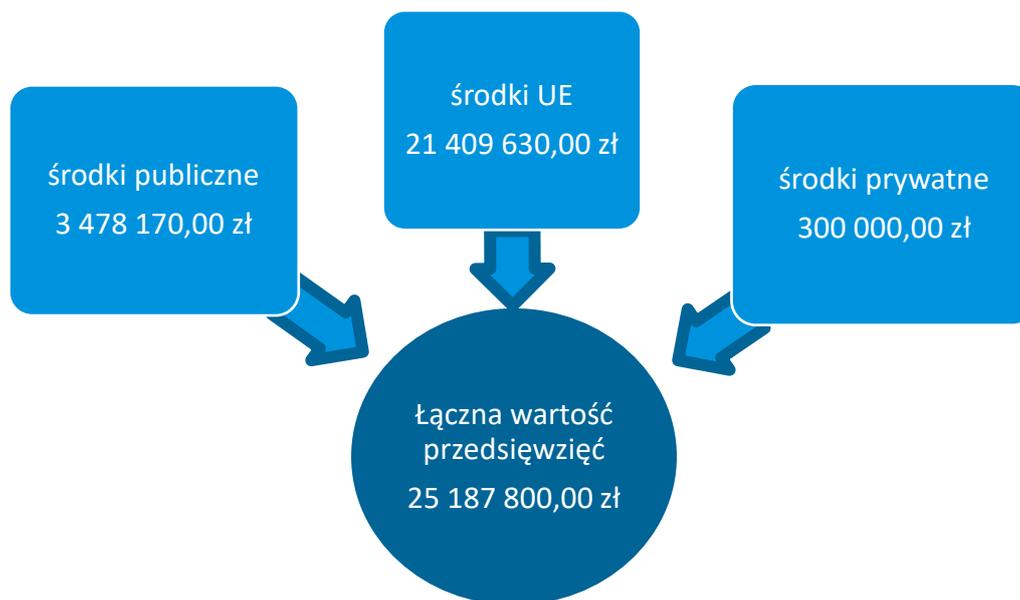
Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych i uzupełniających wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki z budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 41,888 mln zł, z czego 5,983 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Pątnów, 35,605 mln zł finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania), a pozostała kwota ze środków prywatnych.

Rycina 17. Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W tabeli na następnej stronie przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych i uzupełniających.

Tabela 15. Szacunkowe ramy finansowe zintegrowanych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PZ nr 1	ZĄŁĘCZE WIELKIE – LOKALNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW AKTYWNI DZIAŁAJĄCA NA RZECZ INTEGRACJI, WSPARCIA POTRZEBUJĄCYCH I OCHRONY ŚRODOWISKA	Gmina Pątnów	18 287 800,00 zł	2 743 170,00 zł	15 544 630,00 zł	0 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)
PZ nr 2	KAŁUŻE – AKTYWNA WSPÓLNOTA MIESZKAŃCÓW WYKOZYSTUJĄCA WALORY PRZYRODNICZE GMINY NA RZECZ ROZWOJU INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I WSPARCIA LOKALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Gmina Pątnów	4 000 000,00 zł	300 000,00 zł	3 400 000,00 zł	300 000,00 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)
PZ nr 3	KLUSKI I GRABOWA – MAŁYMI KROKAMI W KIERUNKU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI	Gmina Pątnów	2 900 000,00 zł	435 000,00 zł	2 465 000,00 zł	0 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)

PU nr 1	BUDOWA ŚCIEŻEK DYDAKTYCZNYCH ORAZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ	Gmina Pątnów	1 500 000,00 zł	225 000,00 zł	1 275 000,00 zł	0 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
PU nr 2	BUDOWA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH NA TERENIE OBJĘTYCH REWITALIZACJĄ ORAZ WSPARCIE W ZAKRESIE ROZWOJU ODDAWIALNYCH ŚRÓDEŁ ENERGII	Gmina Pątnów	2 000 000,00 zł	300 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW, PPP)
PU nr 3	REMONT DRÓG POWIATOWYCH I GMINNYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI	Gmina Pątnów	13 200 000,00 zł	1 980 000,00 zł	11 220 000,00 zł	0 zł	- Budżet Gminy Pątnów - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, środki własne partnerów, pożyczki, kredyty)
Ógółem			41 887 800,00 zł	5 983 170,00 zł	35 604 630,00 zł	300 000,00 zł	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Wójt Gminy Pątnów. Pełni on rolę nadzorcą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. rewitalizacji.

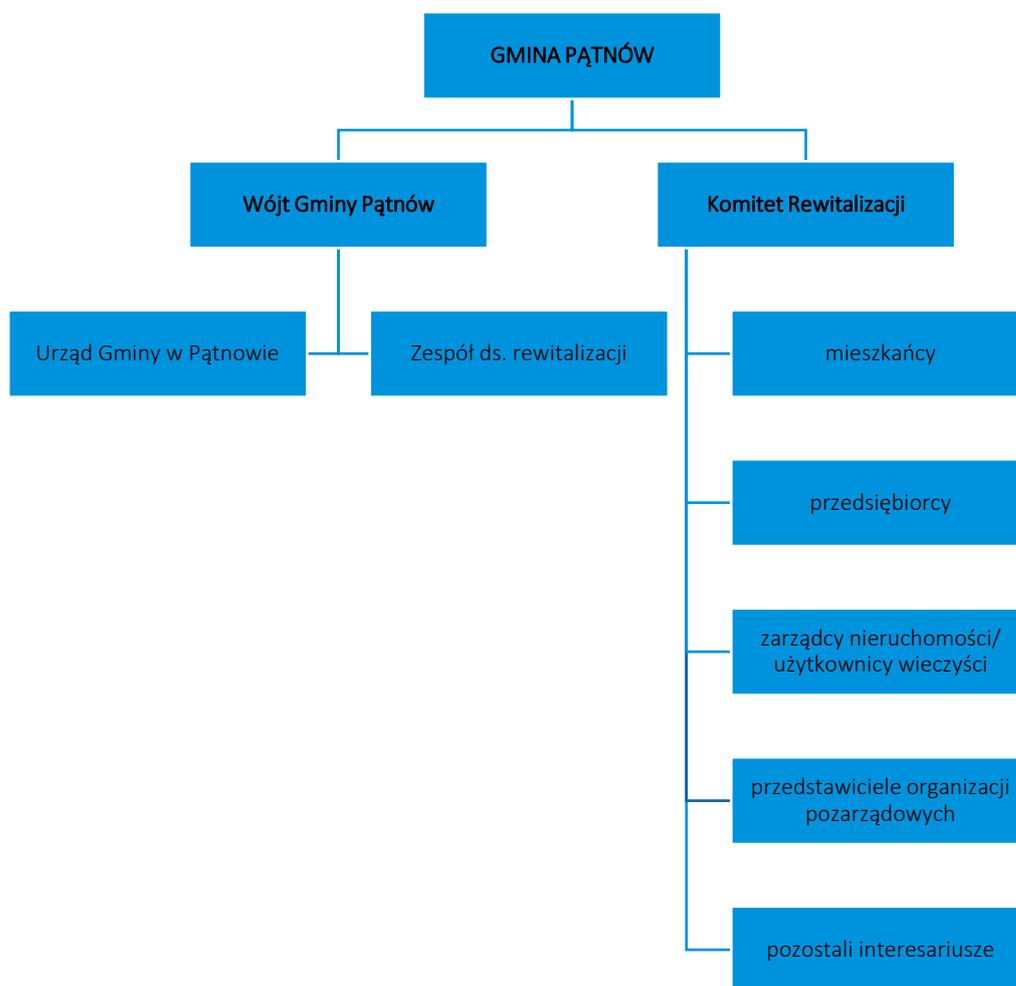
Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Gminy w Pątnowie, a w jego skład będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji – kierownicy Urzędu Gminy w Pątnowie oraz kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pątnowie. Do zadań Zespołu należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach

związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Pątnów. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Pątnów ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników Urzędu Gminy w 2021 roku wyniosło 5 284,00 zł, co stanowiło ponad 63 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji (około 5 osób). Wynika

z tego, że roczne koszty funkcjonowania Zespołu wyniosą około 317 tys. zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Zespołu w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji będą niższe.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji jest programem wieloletnim. Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym Programem wynosi 10 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Zespołu ds. rewitalizacji oraz Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2032 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 16. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2022-2023	2023-2025	2026-2028	2029-2031	2032
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2032
Powstanie Zespołu ds. rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.)	Opracowanie rocznego raportu monitoringowego za rok 2032 (do 31 marca 2033 r.)
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2023-2032

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Pątnów,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etap diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów. Od dnia 5 sierpnia do dnia 4 września 2022 r. mieszkańcy Gminy mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 27 lipca 2022 r. w następujących formach:

- na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej: <https://patnow.biuletyn.net/>;
- na stronie internetowej <https://patnow.pl>;
- w sposób zwyczajowy przyjęty - na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Pątnowie, Pątnów 48, 98-335 Pątnów.
- w mediach społecznościowych.

Formularz zgłaszania uwag, diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy oraz projekt ww. uchwały wraz z załącznikiem graficznym, dostępne były od dnia 5 sierpnia 2022 r. do dnia 4 września 2022 r. na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://patnow.biuletyn.net/>), na stronie internetowej Gminy Pątnów (<https://patnow.pl>) oraz w formie papierowej w Urzędzie Gminy w Pątnowie, Pątnów 48, 98-335 Pątnów. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej na adres Urzędu Gminy w Pątnowie, Pątnów 48, 98-335 Pątnów lub złożyć osobiście w Urzędzie Gminy w Pątnowie lub dostarczyć w postaci elektronicznej za pomocą poczty elektronicznej na adres e-mailowy: gmina@patnow.pl.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Badania ankietowe wśród mieszkańców pozwoliły na poznanie opinii dotyczącej problemów występujących w pięciu sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Odpowiedzi zbierane były do 4 września 2022 roku.

Zorganizowano również spotkanie konsultacyjne on-line o charakterze otwartym, na którym omówiono metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania GPR odbyły się warsztaty z interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „To jest nasz cel!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. Wypracowane wnioski posłużyły do opracowania rozdziału 3, 4 i 5 niniejszego dokumentu.

W dniu warsztatów partycypacyjnych (30 listopada 2022 r.) odbyła się również wizja lokalna, podczas której przedstawiciele Urzędu Gminy w Pątnowie oprowadzili zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Przeprowadzono również wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Gminnego w Pątnowie oraz jednostek organizacyjnych, które pozwoliły na uszczegółowienie wniosków płynących z warsztatów.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Rycina 18. Warsztaty i wizja lokalna przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: dokumentacja fotograficzna warsztatów przeprowadzonych z interesariuszami oraz wizji lokalnej przeprowadzonych w dniu 30 listopada 2022 roku.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpi również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego prowadzone będą konsultacje społeczne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwo w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Projekt pozwoli na zwiększenie inicjatyw oddolnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i organizacji oraz stowarzyszeń działających na jego terenie. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność sąsiedzką bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring programu

System monitorowania procesu rewitalizacji prowadzony będzie przez powołany Zespół ds. Rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji i obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
3. monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego programu;

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pątnów oraz wskaźniki identyfikujące kluczowe problemy na obszarze rewitalizacji. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia poniższa tabela.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Wójta Gminy Pątnów przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy Pątnów w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

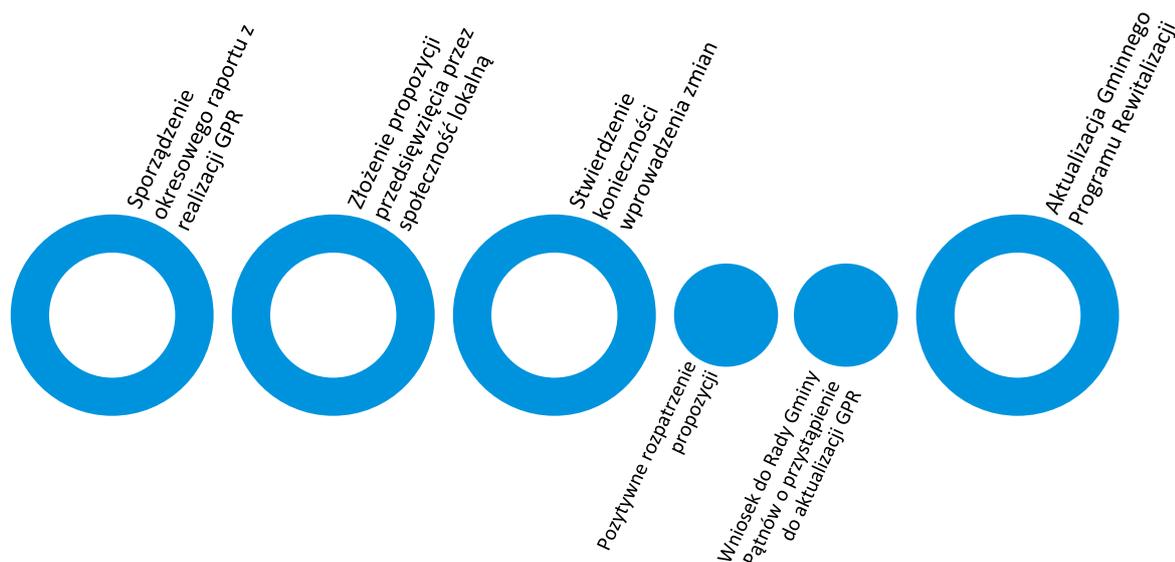
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy Pątnów wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię uzasadniającą, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pątnów wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół. Na podstawie zebranych wniosków, Zespół będzie mógł wnioskować do Wójta i Rady Gminy o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Rycina 19. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Pątnów są to:

- Uchwała Nr XXVIII/165/21 Rady Gminy Pątnów z dnia 3 marca 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Pątnów na lata 2021-2025,
- Uchwała Nr XLIV/198/2006 Rady Gminy Pątnów z dnia 6 września 2006 roku w sprawie: ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Pątnów.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Gminy Pątnów w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów objętej obszarem rewitalizacji.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Pątnów objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów, przyjętym Uchwałą Nr XXXIX/265/18 Rady Gminy Pątnów z dnia 30 maja 2018 roku. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów (Uchwała Nr XXV/182/17 Rady Gminy Pątnów z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych w gminie Pątnów) – wskazany na rysunku miejscowego planu obszar 10R;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów (Uchwała Nr XXX/148/2001 Rady Gminy w Pątnowie z dnia 14 listopada 2001 r. w sprawie zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów) – wskazany na rysunku miejscowego planu obszar PE.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tych dokumentach.

Załączniki

16.3. Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 1 stanowi osobną kartę.

16.4. Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

16.5. Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2020 r.)	Docelowa wartość wskaźnika na koniec 2032 roku
Cel 1		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	11,0%	6,3%
	1.1.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	4,3%	2,4%
	1.2.			
	1.3.	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	40,00	22,81
	1.4.			
		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,38	0,38
Cel 2		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	0,9%	0,9%
	2.1.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	0,4%	0,4%
	2.2.			
	2.3.	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	0,88	0,88
	2.4.			
	2.5.	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	0,0%	0,0%
	2.6.			
2.7.	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków	17,8%	15,4%	
		Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	5,04	5,04
Cel 3		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,50	0,50
	3.1.			
	3.2.	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,14	2,06
	3.3.			
	3.4.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	1,6%	1,1%
3.5.				
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 mieszkańców	3,53	4,37

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze	8
Tabela 2. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pątnów	8
Tabela 3. Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji	14
Tabela 4. Analiza wskaźników w sferze społecznej	15
Tabela 5. Charakterystyka miejsc i obiektów publicznych w granicach obszaru rewitalizacji	30
Tabela 6. Cele i kierunki rewitalizacji	40
Tabela 7. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji	41
Tabela 8. Opis projektu zintegrowanego nr 1	49
Tabela 9. Opis projektu zintegrowanego nr 2	55
Tabela 10. Opis projektu zintegrowanego nr 3	59
Tabela 11. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	62
Tabela 12. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	67
Tabela 13. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	68
Tabela 14. Zestawienie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w poszczególnych perspektywach finansowych Unii Europejskiej.	69
Tabela 15. Szacunkowe ramy finansowe zintegrowanych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	74
Tabela 16. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	78

SPIS RYCIN

Rycina 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pątnów	7
Rycina 2. Podglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pątnów	9
Rycina 3. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów	12
Rycina 4. Obszary zagrożenia powodzią obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pątnów ...	13
Rycina 5. Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji	17
Rycina 6. Natężenie istotności problemów w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji ..	19
Rycina 7. Przykłady form działalności usługowej na obszarze rewitalizacji (placówka handlowa oraz domki letniskowe).....	20
Rycina 8. Natężenie istotności problemów w sferze gospodarczej na obszarze rewitalizacji	22
Rycina 9. Niezagospodarowane odpady i mała architektura w złym stanie na obszarze rewitalizacji	23
Rycina 10. Natężenie istotności problemów w sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji.....	25
Rycina 11. Infrastruktura sportowa na obszarze rewitalizacji (boiska sportowe w Załączu Wielkim).....	27
Rycina 12. Stan przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji (przystanek autobusowy w Załączu Wielkim i w Grabowej oraz teren wokół remizy OSP w Kluskach).....	28
Rycina 13. Natężenie istotności problemów w sferze funkcjonalno-przestrzennej na obszarze rewitalizacji.....	29
Rycina 14. Stan techniczny wybranych obiektów w obszarze rewitalizacji (budynek gospodarczy w Grabowej, tereny sportowe w Załączu Wielkim, remiza OSP w Kluskach) .	32
Rycina 15. Natężenie istotności problemów w sferze technicznej na obszarze rewitalizacji	33
Rycina 15. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.....	39
Rycina 17. Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	73
Rycina 18. Warsztaty i wizja lokalna przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	81
Rycina 19. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów	84

Uzasadnienie

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy. Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, w związku z czym Rada Gminy Pątnów przyjęła uchwałę nr LIV/296/22 z dnia 25 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (diagnoza została opracowana zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku). Tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych, ale również z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Gminny Program Rewitalizacji współtworzony był przy udziale interesariuszy rewitalizacji w postaci uczestnictwa w warsztatach rewitalizacyjnych oraz przeprowadzonej wizji lokalnej. Po ukończeniu prac nad projektem, został on szeroko konsultowany w dniach od 25 maja 2023 r. do 23 czerwca 2023 r. Uwagi można było zgłaszać w formie papierowej, w postaci odpowiedzi na ankiety oraz podczas spotkania konsultacyjnego, które przeprowadzono dnia 7 czerwca 2023 r. W trakcie konsultacji nie wpłynęły uwagi do projektu w żadnej z powyższych form.

Ostatnim etapem było opiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez instytucje wskazane w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji: zarząd właściwego powiatu, zarząd właściwego województwa, właściwego wojewodę, właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa, właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych, Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223), właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

Zgodnie z opinią przedstawioną w piśmie z dn. 4.07.2023 r. nr sprawy WOOŚ.411.202.2023.AJa Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, a także zgodnie z pismem otrzymanym w dniu 20.07.2023 R. z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi (numer sprawy ŁPWIS.NSOZNS.9022.294.2023.AM), uzgodnione zostało odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pątnów na lata 2023-2032, umożliwi prowadzenie w Gminie Pątnów przez interesariuszy kompleksowego i zaplanowanego procesu rewitalizacji oraz uruchomi narzędzia i instrumenty jego wsparcia. W związku z tym zasadne jest przyjęcie wyżej wymienionego dokumentu.